

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน
ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน
จังหวัดสระบุรี

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๑.๒ ร้อยละของความสำเร็จในการจัดทำ

แผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบล ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลว่าจะมุ่งไปสู่ทิศทางใดในอนาคต มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีรายละเอียดที่ชัดเจน ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ และโครงการในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์จังหวัด นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ตลอดจนปัญหาความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ซึ่งสะท้อนมาจากแผนชุมชน/หมู่บ้าน

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบประจำตำบลดอนทอง จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ตำบลดอนทอง ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ เพื่อกำหนดแนวทางการทำงานของสำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ให้ไปสู่เป้าหมายอย่างมีระบบ และให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ โดยบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความสอดคล้องตามนโยบาย หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาระดับจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

ผู้ทำงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ตำบลดอนทอง ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาการเกษตรและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง อันจะนำไปสู่การพัฒนา การแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรในพื้นที่ และเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

นางสาวอภิชา วงศ์ทวีปกิจ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
ผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๑
๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๒
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๒
๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	๓
๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๔
๓ สภาพภูมิอากาศ	๖
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๖
๓.๒ ฤดูกาล	๗
๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน	๗
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๘
๔ เส้นทางคมนาคม	๙
๔.๑ เส้นทางคมนาคมในตำบลหนอง	๙
๔.๒ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๙
๔.๓ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด	๙
๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๑
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	๑๑
๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ	๑๑
๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๑๒
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๒
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๑๔
๖.๓ จำนวนครัวเรือน ประชากร แยกชาย/หญิง	๑๔
๖.๔ การศึกษา	๑๕
๖.๕ สาธารณสุข	๑๕
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	๑๖
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๑๗
๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๘
๙ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ	๒๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรตำบลดอนทอง	๒๒
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๒๒
๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่	๒๒
๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๔๐
๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๔๑
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลดอนทอง	๔๓
๑ แนวทางการพัฒนา	๔๓
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๔๓
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๔๓
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๔๓
๑.๔ พัฒนาการแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์	๔๔
๒ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๔๕
บรรณานุกรม	๔๖
ภาคผนวก	๔๗
โครงการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูก	๔๘
โครงการ พริกพื้น คีนชีวิต ชาวนาตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน	๕๐
โครงการส่งเสริมและอบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชและสมุนไพรเข้าสู่ระบบ	๕๓
มาตรฐาน GAP	
โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบอำเภอนองโตน	๕๖
โครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร	๕๘
โครงการต่อยอดผลิตภัณฑ์และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว	๖๐

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๑	แสดงเขตการปกครอง ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒
ตารางที่ ๒	สรุปเขตการปกครอง ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒
ตารางที่ ๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓
ตารางที่ ๔	แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๖
ตารางที่ ๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๒ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔	๘
ตารางที่ ๖	แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอหนองโดน ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๙
ตารางที่ ๗	ข้อมูลพืชเศรษฐกิจ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ปี ๒๕๖๕	๑๒
ตารางที่ ๘	ข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๓
ตารางที่ ๙	ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๓
ตารางที่ ๑๐	แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรี ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐	๑๔
ตารางที่ ๑๑	ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๔
ตารางที่ ๑๒	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๗
ตารางที่ ๑๓	แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๙
ตารางที่ ๑๔	รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน	๒๐
ตารางที่ ๑๕	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๐
ตารางที่ ๑๖	ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๐
ตารางที่ ๑๗	ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๑
ตารางที่ ๑๘	ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๑
ตารางที่ ๑๙	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๒
ตารางที่ ๒๐	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๓
ตารางที่ ๒๑	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๓
ตารางที่ ๒๒	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๔
ตารางที่ ๒๓	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๕
ตารางที่ ๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๕
ตารางที่ ๒๕	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๕
ตารางที่ ๒๖	แสดงข้อมูลราษฎรชาวบ้าน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๖
ตารางที่ ๒๗	ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๗
ตารางที่ ๒๘	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ ๒๙	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๙
ตารางที่ ๓๐	แสดงทรัพยากรดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๙
ตารางที่ ๓๑	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๓
ตารางที่ ๓๒	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๔
ตารางที่ ๓๓	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๕
ตารางที่ ๓๔	แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๖
ตารางที่ ๓๕	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๗
ตารางที่ ๓๖	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๕ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๘
ตารางที่ ๓๗	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๙
ตารางที่ ๓๘	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๔๐
ตารางที่ ๓๙	แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๔๑

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ ๑	แสดงอาณาเขตติดต่อตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน	๑
ภาพที่ ๒	แสดงพื้นที่ป่าไม้ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน	๓
ภาพที่ ๓	แสดงความลาดชัน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน	๔
ภาพที่ ๔	ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน	๕
ภาพที่ ๕	แสดงกลุ่มชุดดินของตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๖
ภาพที่ ๖	แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๒ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔	๘๗
ภาพที่ ๗	แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ย ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๘๘
ภาพที่ ๘	เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอหนองโดน	๑๐
ภาพที่ ๙	แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอหนองโดน	๑๐
ภาพที่ ๑๐	แหล่งน้ำธรรมชาติ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน	๑๑
ภาพที่ ๑๑	ขอบเขตพื้นที่ชลประทาน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน	๑๒
ภาพที่ ๑๒	แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๓
ภาพที่ ๑๓	แสดงจำนวนครุว์เรือน และครุว์เรือนเกษตรกร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๕
ภาพที่ ๑๔	แสดงจำนวนประชากร ตำบลดอนทองอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๕
ภาพที่ ๑๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๗
ภาพที่ ๑๖	กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๘
ภาพที่ ๑๗	แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๑๙
ภาพที่ ๑๘	แสดงหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๒
ภาพที่ ๑๙	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๓
ภาพที่ ๒๐	แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๔
ภาพที่ ๒๑	แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๔
ภาพที่ ๒๒	แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๗
ภาพที่ ๒๓	แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๒๙
ภาพที่ ๒๔	แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๐
ภาพที่ ๒๕	แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๑
ภาพที่ ๒๖	แสดงแผนที่แหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๑
ภาพที่ ๒๗	แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๒
ภาพที่ ๒๘	แสดงแผนที่แหล่งน้ำผิวดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี	๓๒

สารบัญภาพ (ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ ๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๓
ภาพที่ ๓๐	แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๔
ภาพที่ ๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๔
ภาพที่ ๓๒	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๕
ภาพที่ ๓๓	แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๖
ภาพที่ ๓๔	แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๖
ภาพที่ ๓๕	แสดงวิธีการตลาดข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๗
ภาพที่ ๓๖	แสดงแหล่งรับซื้อข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี	๓๗

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

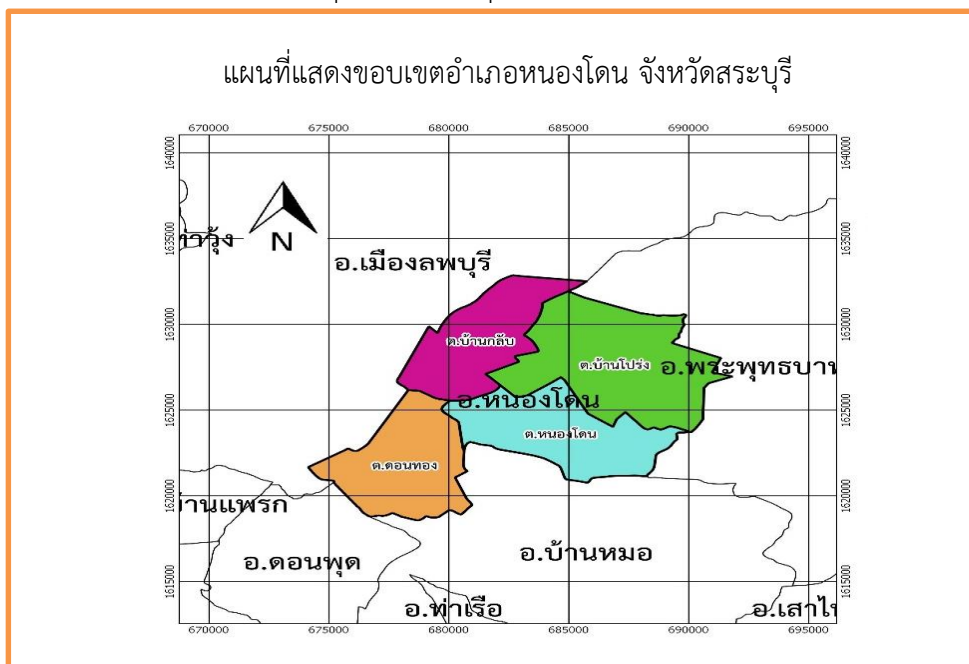
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร ระยะทางประมาณ ๑๓๙ กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดสระบุรี ระยะทางประมาณ ๕๐ กิโลเมตร ตำบลดอนทอง มีที่ตั้งและระยะห่างจากเขตอำเภอหนองโดนไปทางทิศตะวันตก ระยะทางประมาณ ๘ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๘,๖๕๓.๒๓ ไร่ หรือ ๒๙.๘๕ ตารางกิโลเมตร

๑.๒. อาณาเขต

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบ้านโปร่ง และตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลहरเทพ และตำบลโคกใหญ่ อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลไผ่หลิว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี และตำบลอนโพธิ์ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค อยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากที่ทำการปกครองอำเภอหนองโดน แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๘ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑ แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทอง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

หมู่ที่ \ ตำบล	ตำบลดอนทอง
๑	บ้านหนองแร้
๒	บ้านบางระกำ
๓	บ้านกระทุ่มไ้มัน
๔	บ้านทองย้อย
๕	บ้านกองทอง
๖	บ้านไต้ใหญ่
๗	บ้านม้า
๘	บ้านดอนทอง

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต.	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
ดอนทอง	๑๘,๖๕๓.๒๓	๑	๐	๘	๙๗๑
รวม	๑๘,๖๕๓.๒๓	๑	๐	๘	๙๗๑

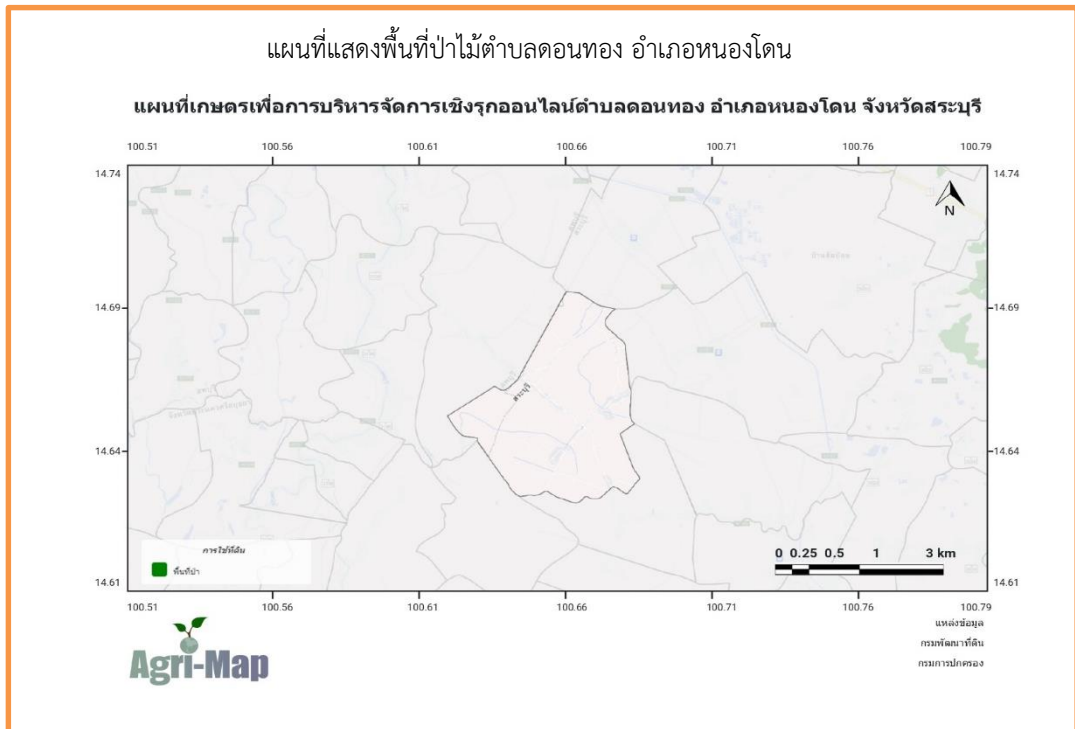
(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลดอนทอง ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและบางส่วนเป็นแอ่งกระทะมีคลองส่งน้ำ ๔ สาย มีลำน้ำไหลผ่านและยังมีบ่อน้ำขนาดเล็กกระจายในพื้นที่ ที่ราบตอนบนเป็นดินเหนียวแข็งอุ้มน้ำได้ดี ส่วนที่ราบตอนล่างเป็นดินเหนียวเหลวในฤดูฝนถ้ามีฝนตกชุกจะทำให้เกิดน้ำท่วมได้ง่าย

ป่าไม้ของตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จากข้อมูลแผนที่เขตป่าไม้ถาวรของกรมพัฒนาที่ดิน และแผนที่เขตป่าสงวนแห่งชาติของกรมป่าไม้ เพื่อแสดงพื้นที่ป่าตามกฎหมายพบว่า ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน ไม่มีพื้นที่ป่าตามกฎหมาย และจากข้อมูลแผนที่การใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดินพบว่า นอกจากพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายแล้ว ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดนไม่มีพื้นที่ป่าไม้อยู่เลย (ภาพที่ ๒)

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบลดอนทอง

(ที่มา: ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

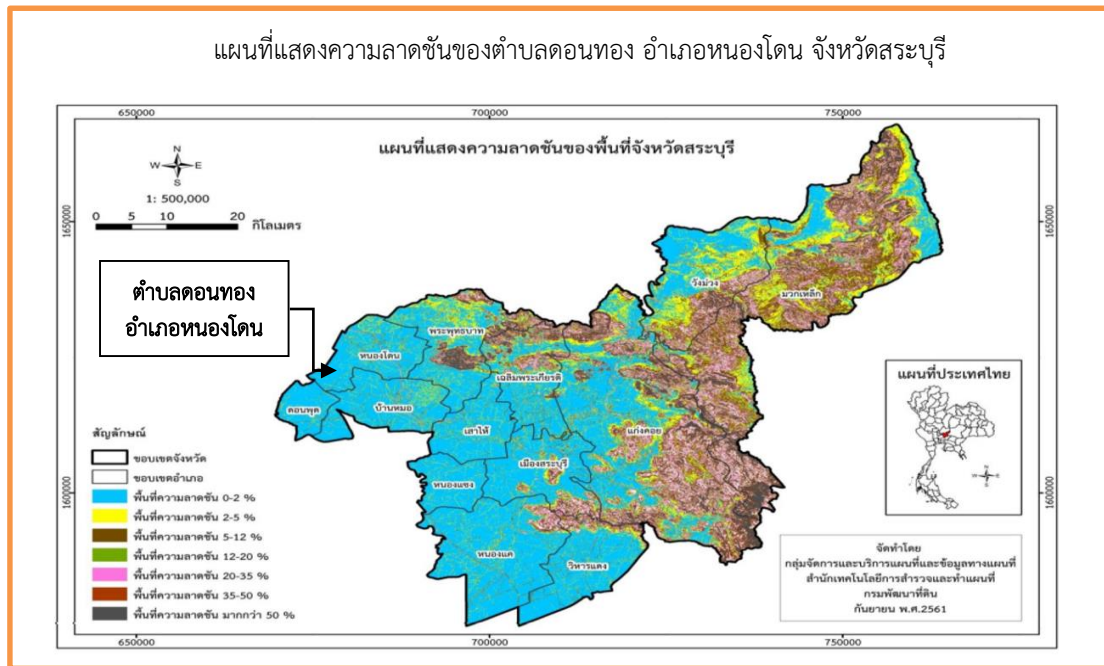
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
ดอนทอง	๑๘,๖๕๓.๒๓	๐	๐
รวม	๑๘,๖๕๓.๒๓	๐	๐

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

สภาพพื้นที่ของตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มของกลุ่มน้ำลพบุรี พื้นที่ส่วนใหญ่มีความลาดเอียง ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ จากทิศตะวันออกมาทิศตะวันตก พื้นที่ตั้งแต่ตอนกลางต่อเนื่องไปถึงพื้นที่ทิศตะวันตกและทางทิศใต้มีความสูงเฉลี่ย ๒ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ส่วนพื้นที่ทางด้านทิศตะวันออกและทิศเหนือจะเริ่มมีความสูงเพิ่มขึ้น โดยมีระดับความสูงประมาณ ๒๐ - ๕๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีคลองชลประทานชยันต-ป่าสัก ตัดผ่านด้านทิศตะวันออกของตำบล ในด้านทิศตะวันตกของคลองชลประทานเป็นพื้นที่จัดรูปที่ดินจะมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน เนื่องจากจะมีน้ำหลากจากอำเภอข้างเคียง

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงความลาดชันตำบลคอนทอง อำเภอหนองโดน
(ที่มา : รายงานโครงการจัดทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๑)

๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลคอนทอง อำเภอหนองโดน มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนว ๔ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑

ชุดดิน : บ้านหมี่ (Bm) ชุดดินบ้านโพน (Bpo) ชุดดินบุรีรัมย์ (Br) ชุดดินช่องแค (Ck) ชุดดินโคกกระเทียม (Kk) และชุดดินวัฒนา (Wa)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวสีด้าลึกมาก มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว

ปัญหา : ดินเหนียวจัด โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็ง แตกกระแหงกว้างและลึก ดินเปียกเหนียวมาก ทำให้การไหลพรวนยาก บางพื้นที่อาจขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

ปลูกข้าว ไถพรวนเมื่อดินมีความชื้นเหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในเวลาที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันทันอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืช ที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ชุดดิน : ชุดดินดงยางเอน (Don) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินกำแพงแสน (Ks) ชุดดินลำสนธิ (Ls) ชุดดินน้ำคูก (Nd) ชุดดินธาตุพนม (Tp) และชุดดินตะพานหิน (Tph)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกลงมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสมและที่ความแตกต่างกันในแต่ละปี เพื่อทำลายชั้นดานและป้องกันการเกิดชั้นดาน จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่องไถ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำ และจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลงพัฒนาแหล่งน้ำ และจัดระบบการให้น้ำในพื้นที่ปลูก

การเกษตรกรรมทำได้ลำบาก

ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอนองโตน

(ที่มา : http://oss101.idd.go.th/web_th_soilseries/01_central/19_Saraburi/19_map/19_AMP/1908.pdf)

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดิน ตำบลคอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ (ไร่)
๑	๑๘,๔๔๙.๘๓
๓๓	๒๐๓.๔๐
ผลรวมทั้งหมด	๑๘,๖๕๓.๒๓

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๕ แสดงกลุ่มชุดดินของตำบลคอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลคอนทอง อำเภอหนองโดนตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุม ๒ ชนิด ซึ่งพัดประจำเป็นฤดูกาล โดยพัดจากทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีอิทธิพลทำให้อำเภอหนองโดน มีอากาศหนาวเย็นและแห้ง และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้วัด ซึ่ง พัด ด ิจ า ก ทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นส่วนใหญ่ในฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไป ทั้งนี้อำเภอหนองโดนมีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู (Tropical Savanna Climate, Aw) โดยจะมีฝนน้อย แห้งแล้งในช่วงฤดูหนาว อุณหภูมิค่อนข้างสูงในฤดูร้อนและมีฝนตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม จากการพัดผ่านของลมมรสุม

๓.๒ ฤดูกาล แบ่งออกเป็น ๓ ฤดูกาล คือ

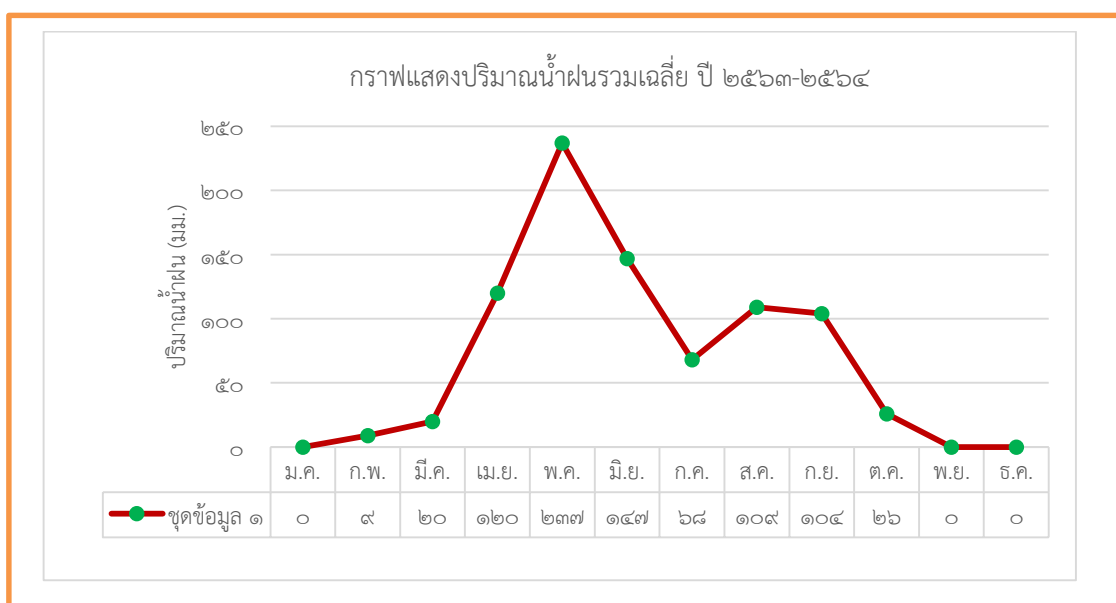
(๑) ฤดูฝน ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดียและทะเลอันดามัน ทำให้เกิดฝนตกในระหว่างเดือนพฤษภาคม - ต้นเดือนตุลาคม โดยมีอิทธิพลของร่องมรสุมและพายุหมุนเขตร้อนเสริมปริมาณน้ำฝนในช่วงปลายฤดูฝนอีกด้วย

(๒) ฤดูหนาว ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัดผ่านผืนแผ่นดินใหญ่ของจีน ทำให้เป็นลมเย็นและแห้งปรากฏชัดเจนในระหว่างปลายเดือนตุลาคม - ต้นเดือนมีนาคม ช่วงเวลานี้อากาศเย็นและฝนตกน้อยมากเป็นช่วงฤดูแล้งของตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน

(๓) ฤดูร้อน เป็นช่วงสั้น ๆ ในช่วงปลายเดือนมีนาคม - ต้นเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนที่สุดของปีอยู่ในช่วงเดือนเมษายน - ต้นเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้อาจเกิดพายุฤดูร้อนในบางพื้นที่

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๗๐ มม. ตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนตุลาคม โดยมีปริมาณ ๒๖ มม. และมีปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูฝนที่สูงสุดในเดือนพฤษภาคม โดยมีปริมาณ ๒๓๗ มม. (ภาพที่ ๖)

ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๒ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔
(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๔)

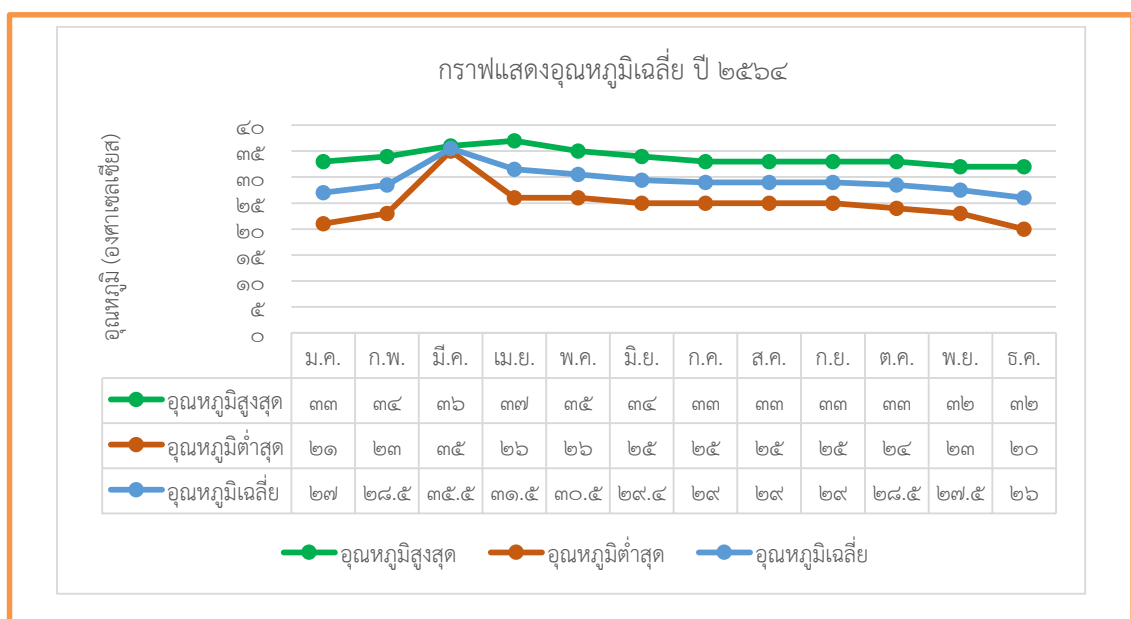
ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๒ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.)
๑	มกราคม	๐
๒	กุมภาพันธ์	๙
๓	มีนาคม	๒๐
๔	เมษายน	๑๒๐
๕	พฤษภาคม	๒๓๗
๖	มิถุนายน	๑๔๗
๗	กรกฎาคม	๖๘
๘	สิงหาคม	๑๐๙
๙	กันยายน	๑๐๔
๑๐	ตุลาคม	๒๖
๑๑	พฤศจิกายน	๐
๑๒	ธันวาคม	๐
	รวม	๘๔๐
	เฉลี่ย/ปี	๗๐

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพัรุรี, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตำบลหนอง อำเภอนนทบุรี มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๔ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๖ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๕.๕ องศาเซลเซียส (ตารางที่ ๖) ค่าความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปีเท่ากับ ร้อยละ ๗๑ ซึ่งมีความชื้นในอากาศค่อนข้างสูง โดยส่วนใหญ่ช่วงฤดูฝนพบว่าระหว่างเดือนสิงหาคม กันยายน และตุลาคม จะเป็นช่วงที่มีความชื้นในอากาศสูงที่สุด คือ อาจมีค่าสูงขึ้นไปถึง ร้อยละ ๘๐ และช่วงฤดูแล้ง พบว่าเดือนธันวาคม มกราคม กุมภาพันธ์ และมีนาคม จะมีค่าความชื้นสัมพัทธ์ประมาณ ร้อยละ ๖๐

ภาพที่ ๗ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๒ ปี ตั้งแต่ ปีพ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๔

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยตำบลตอนทอง อำเภอหนองโดน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๒๑	๓๓	๒๗
กุมภาพันธ์	๒๓	๓๔	๒๘.๕
มีนาคม	๓๕	๓๖	๓๕.๕
เมษายน	๒๖	๓๗	๓๑.๕
พฤษภาคม	๒๖	๓๕	๓๐.๕
มิถุนายน	๒๕	๓๔	๒๙.๕
กรกฎาคม	๒๕	๓๓	๒๙
สิงหาคม	๒๕	๓๓	๒๙
กันยายน	๒๕	๓๓	๒๙
ตุลาคม	๒๔	๓๓	๒๘.๕
พฤศจิกายน	๒๓	๓๒	๒๗.๕
ธันวาคม	๒๐	๓๒	๒๖

(ที่มา : <https://www.ncei.noaa.gov/>)

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมในตำบลตอนทอง มีดังนี้

๔.๑.๑ ถนนลาดยางสายหลัก หนองโดน – ทองย้อย ประมาณ ๒.๖ กิโลเมตร

๔.๑.๒ ถนนคอนกรีตภายในหมู่บ้าน จำนวน ๑๘ สาย สภาพการคมนาคม การสัญจรในหมู่บ้านอยู่ในสภาพดี

๔.๑.๓ ถนนลาดยางภายในหมู่บ้าน จำนวน ๔ สาย

๔.๒ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอหนองโดน มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางได้ทั้งทางหลวงชนบท (หมายเลข ๔๐๔๗) ถนนคอนกรีต และถนนลาดยางภายในหมู่บ้านเป็นเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านตำบลและใช้ในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร (ภาพที่ ๘)

๔.๓ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ภาพที่ ๙)

๑) ทางรถไฟ มีสถานีรถไฟสายเหนือ ๒ จุดจอด ได้แก่ สถานีรถไฟหนองโดน และสถานีรถไฟบ้านกล้วย (สถานีย่อย)

๒) ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงชนบท หมายเลข ๔๐๔๗ เส้นทางระหว่างอำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ถึงอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ระยะทาง ๒๕ กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๐๒๐ เส้นทางระหว่างอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ถึงอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

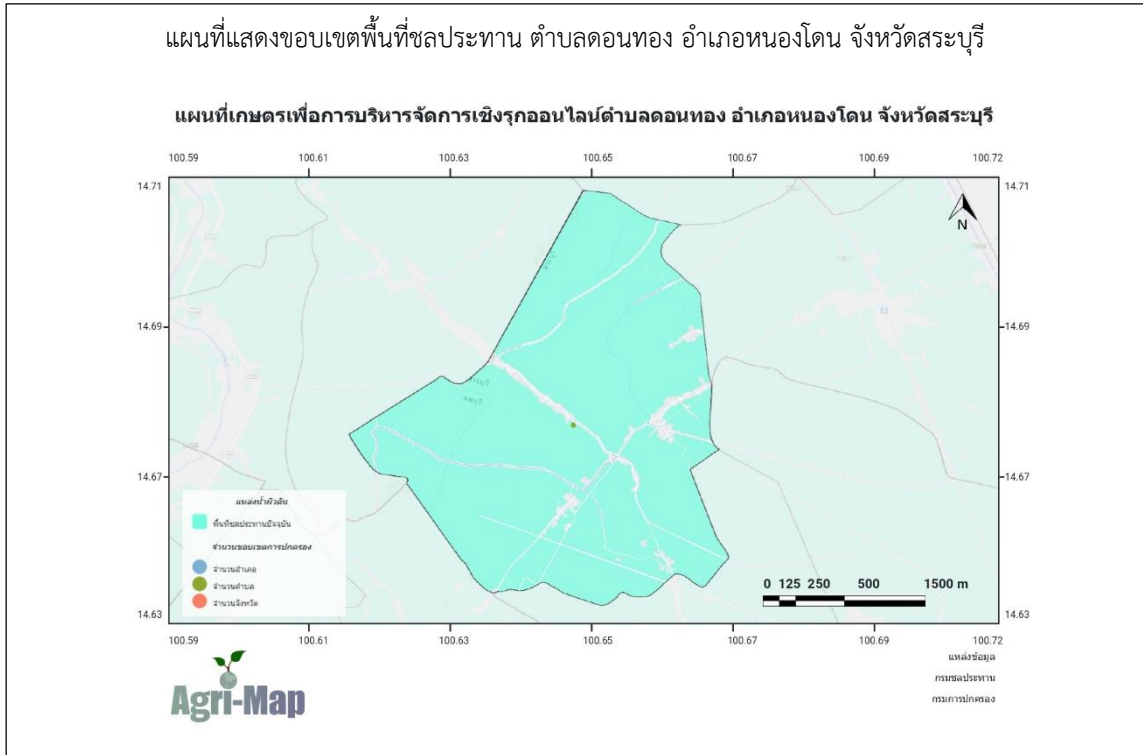
ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ คลองชัยนาท-ป่าสัก ซึ่งเป็นคลองสายหลักของอำเภอหนองโดนและไหลเข้าสู่พื้นที่ผ่านคลองย่อยต่าง ๆ เช่น คลองหนองแร้ คลองโรงกลาง คลองขวาง คลอง ๒๒ R นอกจากนี้ยังมีบึงสาธารณะ ๒ แห่ง และสระน้ำ/หนองน้ำ/บ่อน้ำตื้นอีกหลายแห่ง พื้นที่ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีพื้นที่อ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ รวม ๖๒๔.๕๕ ไร่ (ภาพที่ ๙)

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่

พื้นที่ของตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรียงราง และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโคกกระเทียม ซึ่งเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้ตลอดทั้งปีนอกจากนี้ยังมีระบบประปาหมู่บ้านที่ใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภค พื้นที่ตำบลดอนทอง อยู่ในพื้นที่เขตชลประทาน รวมพื้นที่ ๑๗,๔๕๔.๘๐ ไร่ (ภาพที่ ๑๑)

ภาพที่ ๑๐ อ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๑ ขอบเขตพื้นที่ชลประทาน ตำบลดอนทอง อำเภอนongโดน
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรตำบลดอนทอง อำเภอนongโดน มีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตร มีพื้นที่การเกษตร ๙,๑๒๙.๕๐ ไร่ (ร้อยละ ๑๖.๕๘ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ของเขตชลประทานเกือบเต็มพื้นที่ (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนongโดน พ.ศ. ๒๕๖๖) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

ตำบลดอนทอง อำเภอนongโดน มีกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านการเกษตร ดังนี้

- กลุ่มยุวมเกษตรกร ๑ กลุ่ม
- ศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๑ กลุ่ม
- กลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม

ตารางที่ ๗ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจ ตำบลดอนทอง อำเภอนongโดน จังหวัดสระบุรี ปี ๒๕๖๕

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)								รวม
		ข้าวนาปี	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	
ดอนทอง	๑๘,๖๕๓.๒๓	๑๕,๔๓๔	๐	๐	๐	๐	๒๗	๐	๕๙.๗๕	๑๕,๕๒๐.๗๕
พื้นที่รวม	๑๘,๖๕๓.๒๓	๑๕,๔๓๔	๐	๐	๐	๐	๒๗	๐	๕๙.๗๕	๑๕,๕๒๐.๗๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนongโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๘ ข้อมูลด้านปศุสัตว์ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
ดอนทอง	๒๓๗	๐	๐	๐	๐	๘,๘๑๗	๑,๕๗๗	๐	๐
รวมทั้งหมด	๒๓๗	๐	๐	๐	๐	๘,๘๑๗	๑,๕๗๗	๐	๐

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๕)

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์ - แห่ง
- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน - แห่ง
- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ - แห่ง

ตารางที่ ๙ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
ดอนทอง	๗๓	๐	๐	๐	๗๓	๐	๐
รวมทั้งหมด	๗๓	๐	๐	๐	๗๓	๐	๐

(ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

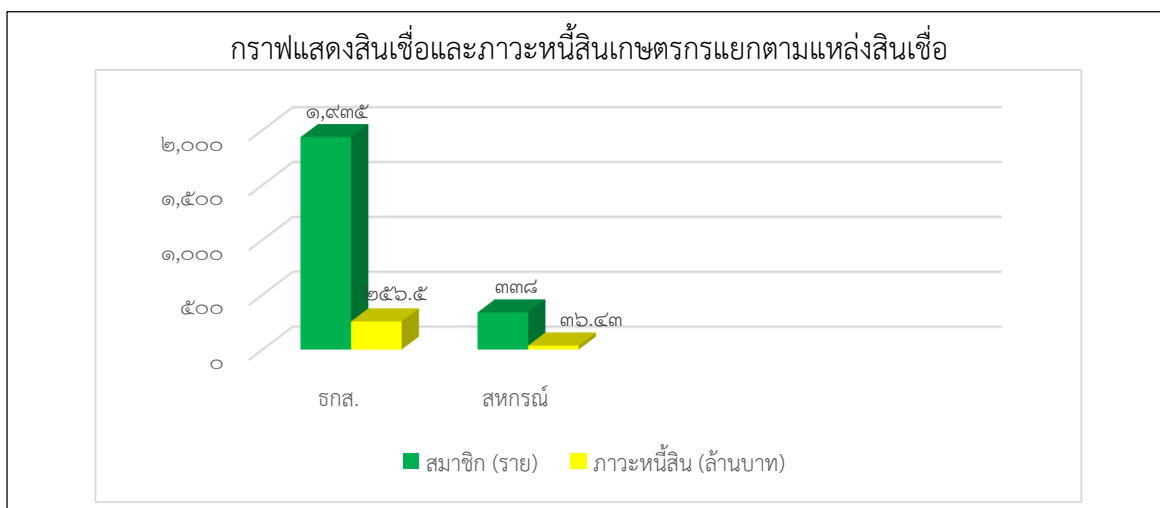
- รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ อำเภอหนองโดน ซึ่งเฉลี่ยรวมทั้งใน ส่วนของภาค การเกษตรและนอกภาคการเกษตร ประมาณ ๑๘๕,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

- รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ อำเภอหนองโดน ซึ่งเฉลี่ยรวมทั้งในส่วนของภาค การเกษตรและนอกภาคการเกษตร ประมาณ ๑๖๐,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

๓) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร (ภาพรวมอำเภอ)

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาหนองโดน จำนวนสมาชิก ๑,๙๓๕ ราย ภาวะหนี้สิน ๒๕๖.๕ ล้านบาท

- สหกรณ์การเกษตรหนองโดน จำนวนสมาชิก ๓๓๘ ราย ภาวะหนี้สิน ๓๖.๔๓ ล้านบาท

ภาพที่ ๑๒ แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรฯ สาขาหนองโดน และสหกรณ์การเกษตรหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๑๔

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสระบุรี/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เท่ากับ ๒๓๖,๖๓๖ ล้านบาท เทียบกับปีที่แล้ว (ปี ๒๕๕๙) มีมูลค่า เท่ากับ ๒๓๗,๕๑๑ ล้านบาท ลดลง ๘๗๕ ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีรายได้ต่อคนต่อปีเท่ากับ ๓๓๐,๗๕๐ บาท/คน/ปี ลดจากปีที่แล้ว (ปี ๒๕๕๙) ที่มีรายได้ต่อคนต่อปี ๓๓๐,๘๓๖ บาท จำนวน ๘๖ บาท อยู่ลำดับที่ ๑๐ ของประเทศและเป็นลำดับที่ ๒ ของภาคกลางตอนบน มูลค่าเศรษฐกิจ ๔ ลำดับแรก ได้แก่ ๑. ภาคอุตสาหกรรม ๒. ภาคการค้า (สาขาขายส่งขายปลีก) ๓. ภาคบริการ (การไฟฟ้า แก๊สและการประปา) ๔. ภาคการเกษตร จากอัตราการขยายตัว พบว่า สาขาอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

ตารางที่ ๑๐ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรี ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐

(ล้านบาท) รายการ	ปี พ.ศ.			
	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
ภาคเกษตร	๑๒,๘๕๑	๑๒,๐๕๙	๑๑,๘๔๖	๑๒,๔๔๗
ภาคบริการ	๕๒,๙๙๓	๕๔,๘๒๓	๕๙,๑๙๔	๖๑,๔๔๘
ภาคอุตสาหกรรม	๑๔๗,๑๖๘	๑๕๑,๗๘๐	๑๖๖,๔๗๑	๑๖๒,๗๔๑
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๒๑๓,๐๑๒	๒๑๘,๖๖๒	๒๓๗,๕๑๑	๒๓๖,๖๓๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๒๙๖,๙๐๒	๓๐๔,๙๐๒	๓๓๐,๘๓๖	๓๓๐,๗๕๐
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๗๑๗	๗๑๗	๗๑๗	๗๑๕

(ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒)

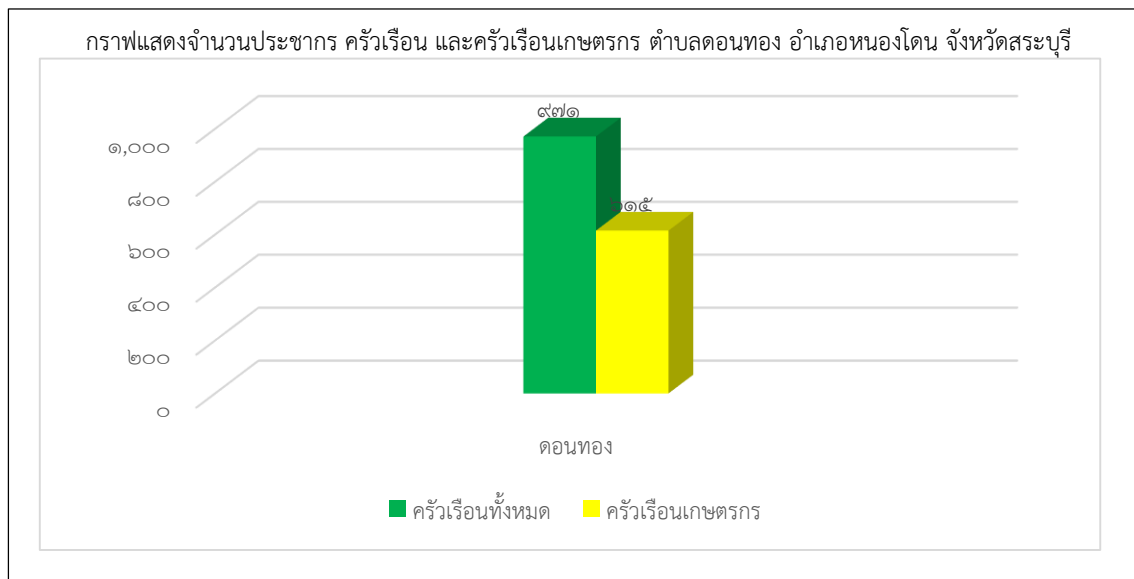
๖.๓ จำนวนครัวเรือน

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีประชากรทั้งสิ้น ๒,๖๐๓ คน จำนวนครัวเรือน ๙๗๑ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๑,๓๐๑ คน หญิง ๑,๓๐๒ คน ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลดอนทองนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียด ดังนี้

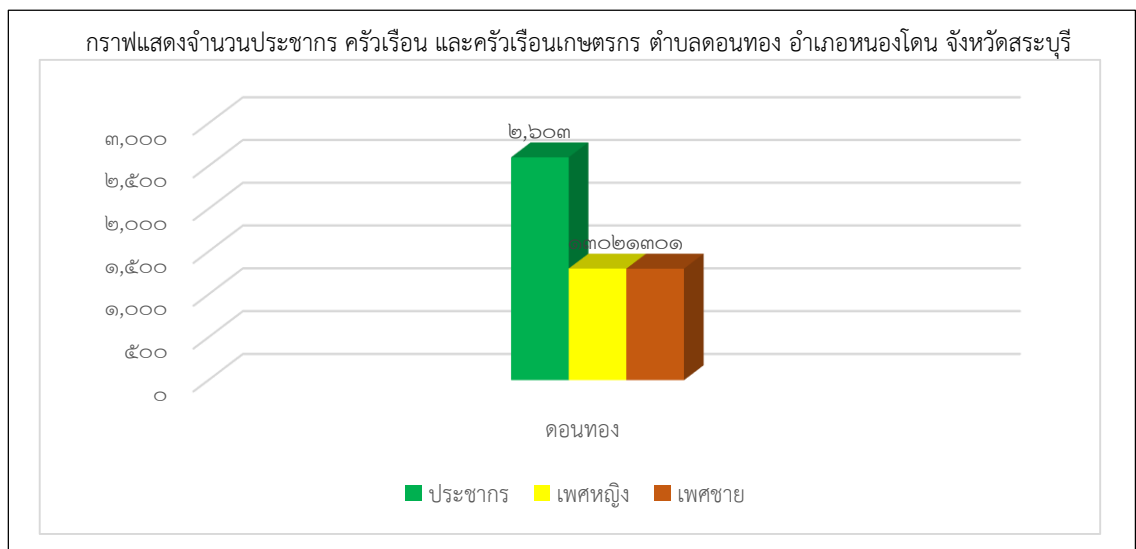
ตารางที่ ๑๑ ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน

ตำบล	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
ดอนทอง	๙๗๑	๖๑๕	๑,๓๐๑	๑,๓๐๒	๒,๖๐๓
รวม	๙๗๑	๖๑๕	๑,๓๐๑	๑,๓๐๒	๒,๖๐๓

(ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖ และสำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ.๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๓ แสดงจำนวนครั้วเรือน และครั้วเรือนเกษตรกร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี (ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖ และสำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ.๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๔ แสดงจำนวนประชากร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี (ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖ และสำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ.๒๕๖๖)

๖.๔ การศึกษา

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีสถานศึกษาหรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๑ แห่ง โดยเป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ ได้แก่ โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์

๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

๑.๑ สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย สถานบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๑ แห่ง

๑.๒ สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย

๑.๒.๑ คลินิกแพทย์ - แห่ง

๑.๒.๒ คลินิกพยาบาล - แห่ง

๑.๒.๓ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน - แห่ง

๑.๒.๔ ร้านขายยาแผนโบราณ - แห่ง

๑.๓ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์ (ภาพรวมทั้งอำเภอ)

๑.๓.๑ แพทย์ จำนวน ๒ คน

๑.๓.๒ ทันตแพทย์ จำนวน ๒ คน

๑.๓.๓ เภสัชกร จำนวน ๔ คน

๑.๓.๔ พยาบาล จำนวน ๓๖ คน

๑.๓.๕ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๑๐ คน

๑.๓.๖ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน ๒๕๐ คน

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ประชาชนในตำบลดอนทองส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ โดยมีสถานที่สำคัญในการประกอบพิธีในโอกาสต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑) วัดหนองแร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านหนองแร่

๑.๒) วัดทองย้อย ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ บ้านทองย้อย

๑.๓) วัดกองทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ บ้านกองทอง

๑.๔) วัดดอนทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๘ บ้านดอนทอง

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

❁ ประเพณีที่สำคัญของตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

- ประเพณีกวนข้าวทิพย์ พิธีกวนข้าวทิพย์ได้ยึดถือปฏิบัติเป็นประเพณีสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในหมู่ของชาวพุทธทั่วไป เพื่อระลึกถึงสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเหตุการณ์ที่นางสุชาดาได้กวนข้าวทิพย์ในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ แล้วนำไปถวายพระพุทธเจ้าก่อนที่จะตรัสรู้ ๑ วัน โดยถือว่ามีผลานิสงฆ์มากด้วยเหตุนี้ชาวพุทธจึงพร้อมใจกันกวนข้าวทิพย์ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา เทิดทูนพระเกียรติคุณด้วยความกตัญญูกตเวทิตาธรรม ข้าวทิพย์มรุธูปายาสนี้เชื่อกันว่า เมื่อทำครบถ้วนตามพิธีแล้ว จะเป็นสิริมงคลแก่ผู้ทำและผู้บริโภค สมควรที่จะเช่นสรวงเทพารักษ์ ผู้ที่ได้บริโภคข้าวทิพย์แล้วจะประสบโชคลาภต่าง ๆ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ภัยพิบัติ ประสบสิ่งที่เป็นมงคล

- วันผู้สูงอายุ ในวันสงกรานต์ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน ของทุกปี เป็นประเพณีประจำปีที่ตำบลดอนทอง จะร่วมกันทั้งตำบลจัดงานสงกรานต์น้ำพระ หลังจากนั้นจัดเตรียมน้ำเย็นลอยมะลิเพื่อรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ

❁ ประเพณีที่จัดขึ้นประจำปี ภายในหมู่บ้าน ตามหลักความเชื่อของประชาชนในพื้นที่

- หมู่ที่ ๒ บ้านบางระกำ งานประเพณีไหว้ศาลเจ้าแม่ทองคำด้วยน้ำชา เดือน ๖

- หมู่ที่ ๓ บ้านกระทุ่มไบมน ไหว้ศาลเจ้าแม่ทองคำด้วยน้ำชา เดือน ๕

- หมู่ที่ ๗ บ้านม้า งานบุญผ้าป่า ๔ วัด สถานที่ศาลากลางบ้าน

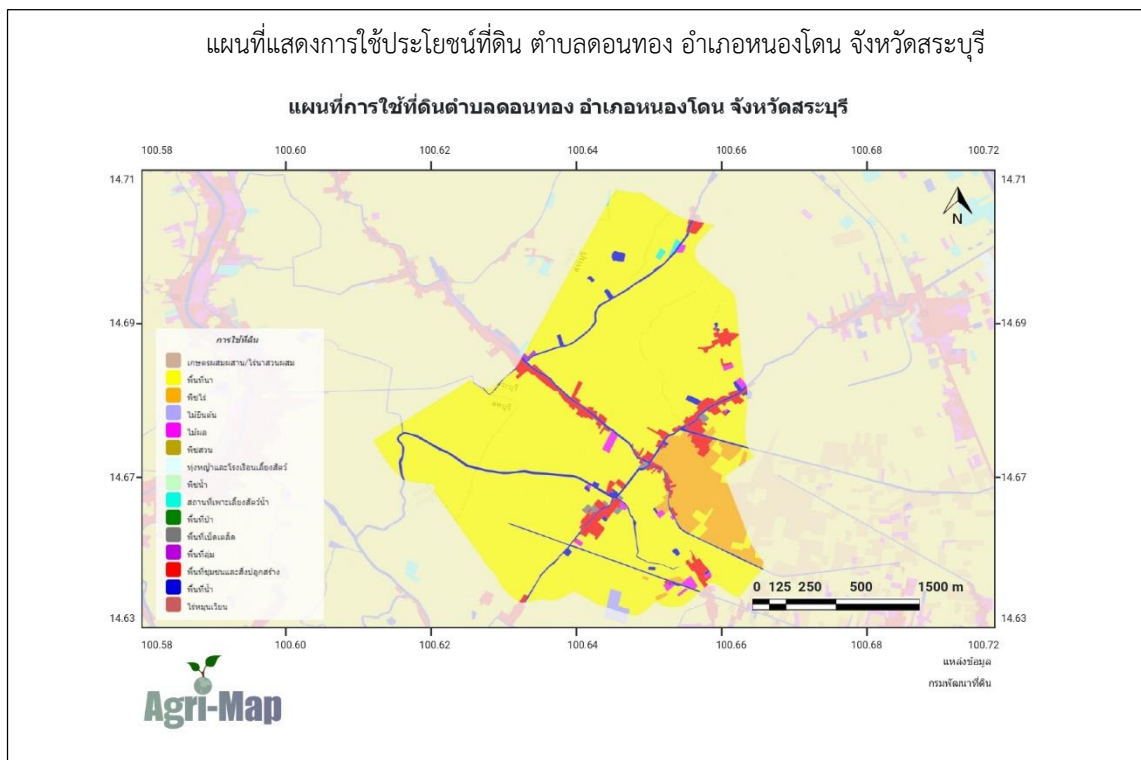
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน ๑๕,๖๓๘.๒๐ ไร่ ร้อยละ ๘๓.๘๔ รองลงมาคือ พืชไร่ จำนวน ๑,๒๘๘.๙๓ ไร่ ร้อยละ ๖.๙๑ และพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างจำนวน ๘๓๑.๗๘ ไร่ ร้อยละ ๕.๒๖

ตารางที่ ๑๒ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

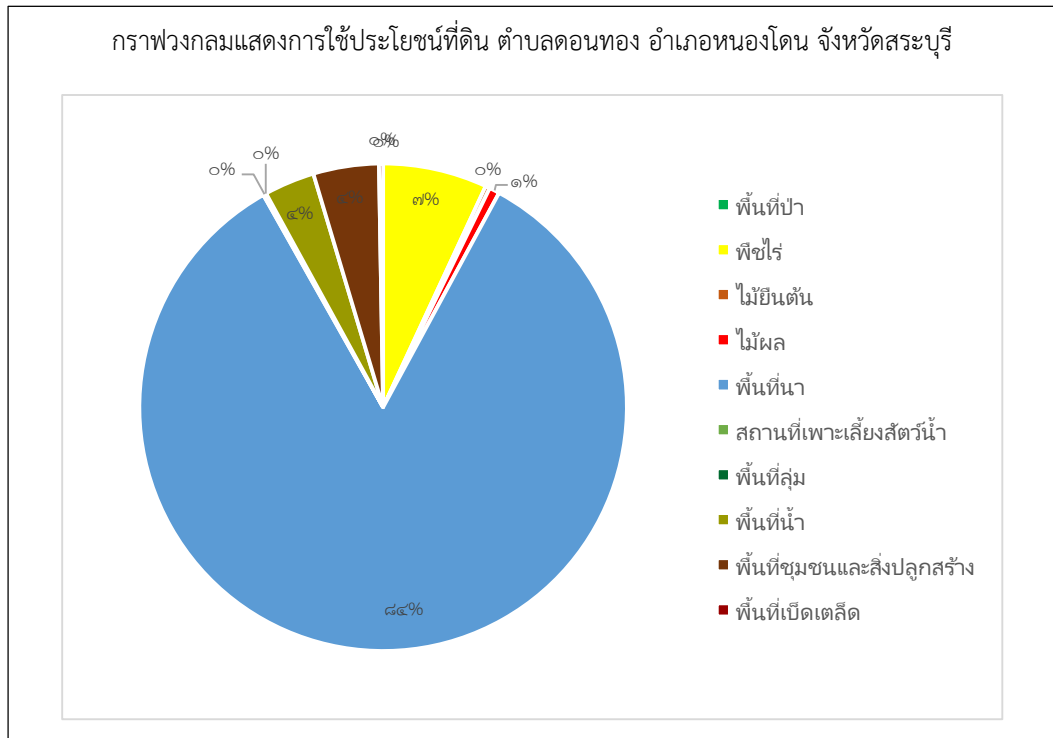
ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๐	๐
พืชไร่	๑,๒๘๘.๙๓	๖.๙๑
ไม้ยืนต้น	๕๔.๕๘	๐.๒๙
ไม้ผล	๑๒๗.๓๘	๐.๖๘
พื้นที่นา	๑๕,๖๓๘.๒๐	๘๓.๘๔
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒๗.๒๕	๐.๑๕
พื้นที่ลุ่ม	๑๐.๓๒	๐.๐๖
พื้นที่น้ำ	๖๒๔.๕๕	๓.๓๕
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๘๓๑.๗๘	๕.๒๖
พื้นที่เปิดเตล็ด	๕๐.๒๕	๐.๒๗

(ที่มา: ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา: ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๖ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา: ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

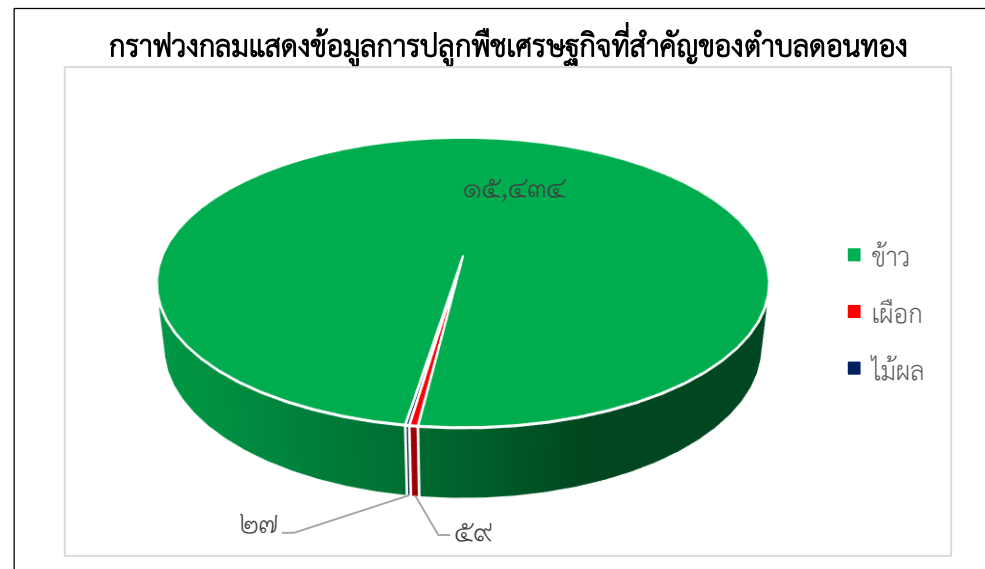
ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าวเจ้า มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๑๕,๖๓๘.๒๐ไร่ รองลงมา คือ ฝือก มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๑,๒๘๘.๙๓ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นบางส่วน

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี											
		ข้าว	อ้อย โรงงาน	มัน สำปะหลัง	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	เผือก	ผัก	หญ้าเลี้ยง สัตว์	ยางพารา	ปาล์ม น้ำมัน	ไม้ผล	ไม้ดอก ไม้ประดับ	รวมทั้งหมด
ดอนทอง	๑๘,๖๕๓.๒๓	๑๕,๔๓๔	๐	๐	๐	๕๘.๕๐	๐	๐	๐	๐	๒๗	๐	๑๕,๕๑๙.๕๐
รวม	๑๘,๖๕๓.๒๓	๑๕,๔๓๔	๐	๐	๐	๕๘.๕๐	๐	๐	๐	๐	๒๗	๐	๑๕,๕๑๙.๕๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๙ องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการหลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน ตำบลดอนทอง

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๑	กลุ่มอาชีพบ้านไต่ใหญ่	น.ส.อริยญา ทรัพย์เซาว์	ขนมเม็ดขนุน	๙๘	๖	ดอนทอง

(ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๑๕ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์ ตำบลดอนทอง

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๑
เครื่องดื่ม	-
ผ้า เครื่องแต่งกาย	-
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	-
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	-
รวม	๑

(ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านม้า	๑๒๒	๗	ดอนทอง	๑๕	น.ส.เฉลียว จำปาแขก
วิสาหกิจชุมชนข้าวดีมีคุณเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์และทำเกษตรแปรรูป	๑๙	๖	ดอนทอง	๑๒	น.ส.กชมล สีนวล
วิสาหกิจชุมชนทฤษฎีใหม่ต้นแบบหนองโดน	๑๒๙	๗	ดอนทอง	๑๘	นายทรงธรรม สะอาดเอี่ยม
วิสาหกิจชุมชนบ้านกระทู้ไผ่มัน ๒	๗	๓	ดอนทอง	๙	นายอนนต์ บรรจงศิริ
วิสาหกิจชุมชนแสงเทียนบ้านดอนทอง	๔๑	๘	ดอนทอง	๑๐	นายสมศักดิ์ เจริญสุข

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ตำบลดอนทอง

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มแม่บ้านพัฒนาไฉใหญ่	๙๘	๖	ดอนทอง	๘	น.ส.อรัญญา ทรัพย์เชาว์
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์	-	๕	ดอนทอง	๑๓	ด.ช.ณัฐวุฒิ สุขสวัสดิ์
กลุ่มส่งเสริมการผลิตเพาะเห็ดนางฟ้า	๑๒๒	๗	ดอนทอง	๒๘	นายวิสูตร สุนทร

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๑๘ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มเกษตรกรทำนาดอนทอง	๔๑	๘	ดอนทอง	๒๘	นางทิวพร เบี้ยจรัส

(ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระบุรี พ.ศ. ๒๕๖๖)

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลดอนทอง

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

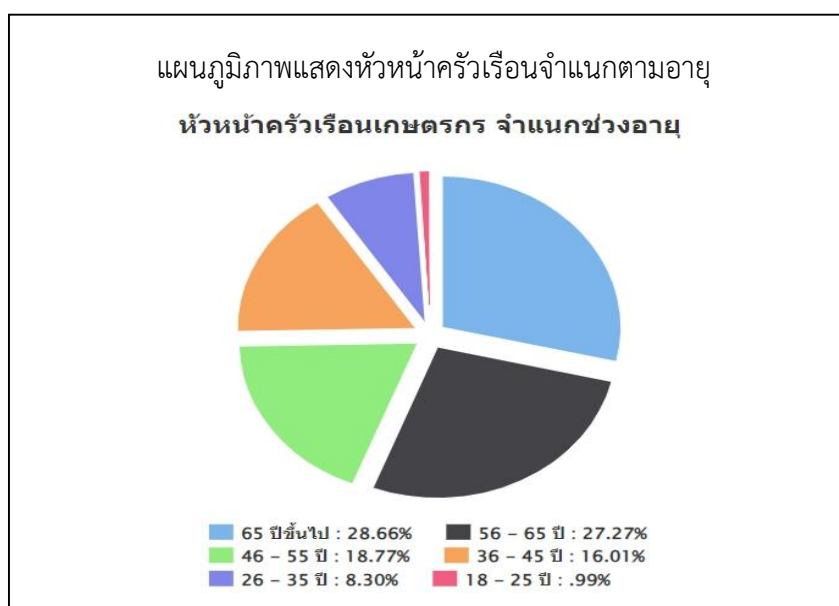
(๑) ครุว์เรือนเกษตรกร

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีครุว์เรือนเกษตรกร จำนวน ๔๒๓ ครุว์เรือน โดยมีหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๔๕ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖๖ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๑๓๘ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๗ อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๙๕ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗๗ อายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี จำนวน ๘๑ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐๑ อายุระหว่าง ๒๖ - ๓๕ ปี จำนวน ๔๒ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๘.๓๐ อายุระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปี จำนวน ๕ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๙ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ช่วงอายุ (ปี)	ครุว์เรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑๔๕	๒๘.๖๖
๕๖ - ๖๕ ปี	๑๓๘	๒๗.๒๗
๔๖ - ๕๕ ปี	๙๕	๑๘.๗๗
๓๖ - ๔๕ ปี	๘๑	๑๖.๐๑
๒๖ - ๓๕ ปี	๔๒	๘.๓๐
๑๘ - ๒๕ ปี	๕	๐.๙๙
รวม	๕๐๖	๑๐๐

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๘ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดนจังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

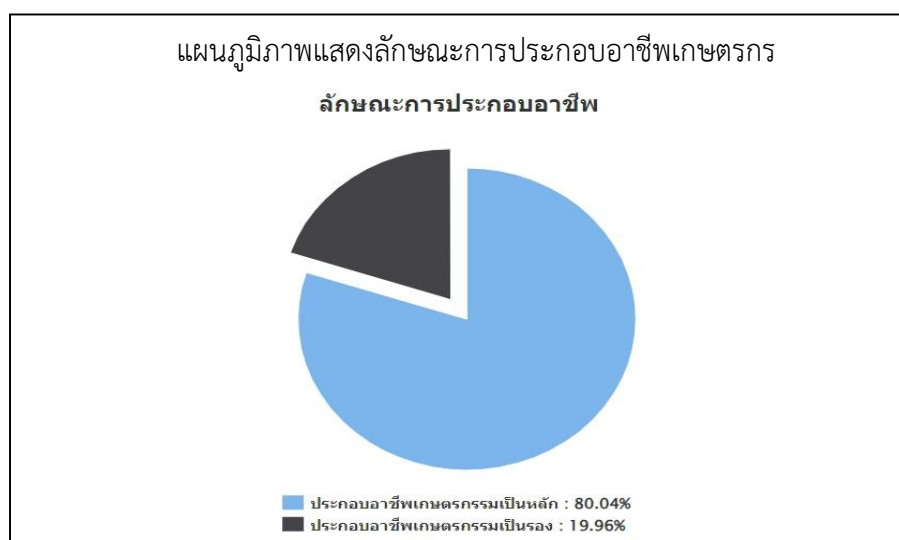
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๔๐๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๔ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๑๐๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๙๖

ตารางที่ ๒๐ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๔๐๕	๘๐.๐๔
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑๐๑	๑๙.๙๖

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๙ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

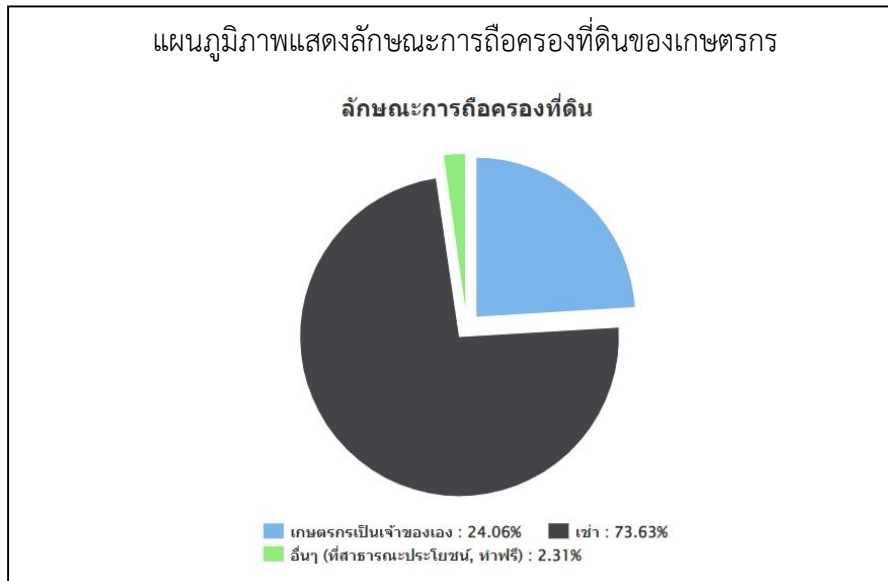
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน ส่วนใหญ่เป็นที่เช่า จำนวน ๕๑๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๖๓ รองลงมาคือเกษตรกรเป็นเจ้าของ จำนวน ๑๖๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐๖ และอื่น ๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๑ ตามลำดับ ทั้งนี้ เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองที่ดินในทุกลักษณะ

ตารางที่ ๒๑ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑๖๗	๒๔.๐๖
เช่า	๕๑๑	๗๓.๖๓
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑๖	๒.๓๑

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒๐ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

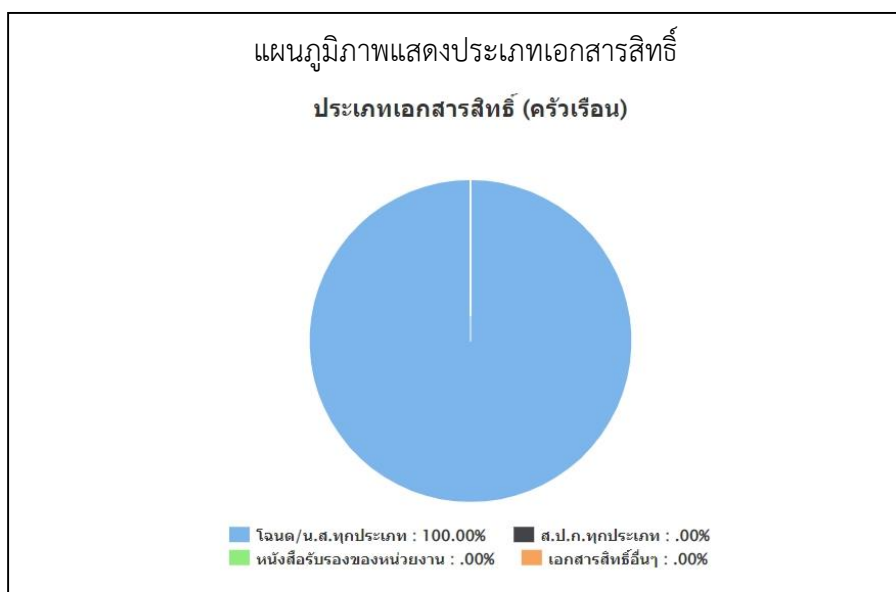
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนดจำนวน ๑๖๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๒๒ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑๖๗	๐	๐	๐	๑๖๗

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒๑ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๕ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๕ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๓ ราย กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๔ กลุ่ม สมาชิก ๔๑ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๒๘ ราย

ตารางที่ ๒๓ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ดอนทอง	๑	๑๕	๑	๑๕	๑	๑๓	๔	๔๑	-	-	๑	๒๘
รวม	๑	๑๕	๑	๑๕	๑	๑๓	๔	๔๑	-	-	๑	๒๘

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร จำนวน ๓ แห่ง ซึ่งเป็นศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
ดอนทอง	-	๓	๑	๑	๑	-	-	-	๑
รวม	-	๓	๑	๑	๑	-	-	-	๑

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๔๕ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้าน ๑๙ ราย จำนวนมากที่สุด รองลงมา คือ อาสาสมัครฝนหลวง ๙ ราย อาสาปศุสัตว์ และหมอดินอาสา ๘ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า

ตารางที่ ๒๕ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)									
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประม งอาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ชลประทาน	สารวัตร เกษตร
ดอนทอง	๙	-	-	๘	๘	๑๙	-	-	๑	-
รวม	๙	-	-	๘	๘	๑๙	-	-	๑	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน ไม่มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
ดอนทอง	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

- ปัจจุบันตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ไม่มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก ในพื้นที่ โดย ศพก. หลักของอำเภอหนองโดน ได้จัดตั้งอยู่ในพื้นที่ของตำบลหนองโดน ซึ่งมีข้อมูลที่สำคัญของศูนย์ฯ ดังนี้

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายรุจติชัย ลิ้มชัย

บ้านเลขที่ ๑๐๐ หมู่ ๕ ตำบลบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

สถานการณ์ของพื้นที่ : ลักษณะพื้นที่ราบเรียบและราบลุ่มบางส่วน โดยมีความลาดเอียงจากทิศตะวันออกมาทิศตะวันตก มีคลองชลประทานชยันนาท-ป่าสัก ตัดผ่านด้านทิศตะวันออกของอำเภอ ด้านทิศตะวันตกของคลองชลประทานเป็นพื้นที่จัดรูปที่ดิน ปัญหาที่พบเป็นประจำในพื้นที่ คือ น้ำท่วมขังในฤดูฝนเนื่องจากน้ำที่หลากมาจากอำเภอข้างเคียง, ปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่นาลุ่มต่ำในช่วงเดือนกันยายน - ธันวาคม, ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงเดือนมกราคม - พฤษภาคม สำหรับพืชเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ข้าว และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

แนวทางการพัฒนา : แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ได้แก่

๑. ปรับปรุงพื้นที่ให้มีการกักเก็บน้ำได้มากขึ้น
๒. ปรับปรุงพื้นที่แปลงสาธิตให้มีความสอดคล้องกับฐานการเรียนรู้
๓. ปรับปรุงอาคารที่ใช้ในการอบรมให้เหมาะสม สวยงาม สะดวกต่อการให้บริการ

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การทำไร่นาสวนผสม

หลักสูตรเรียนรู้ : การทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งประกอบด้วยฐานการเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐาน ได้แก่ การจัดการเมล็ดพันธุ์ การจัดการดินและปุ๋ย การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน นวัตกรรมและเทคโนโลยีการลดต้นทุน และเศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรหลัก ๑. การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต
๒. การจัดการด้านการตลาด

หลักสูตรบังคับ ๑. เศรษฐกิจพอเพียง
๒. เกษตรทฤษฎีใหม่

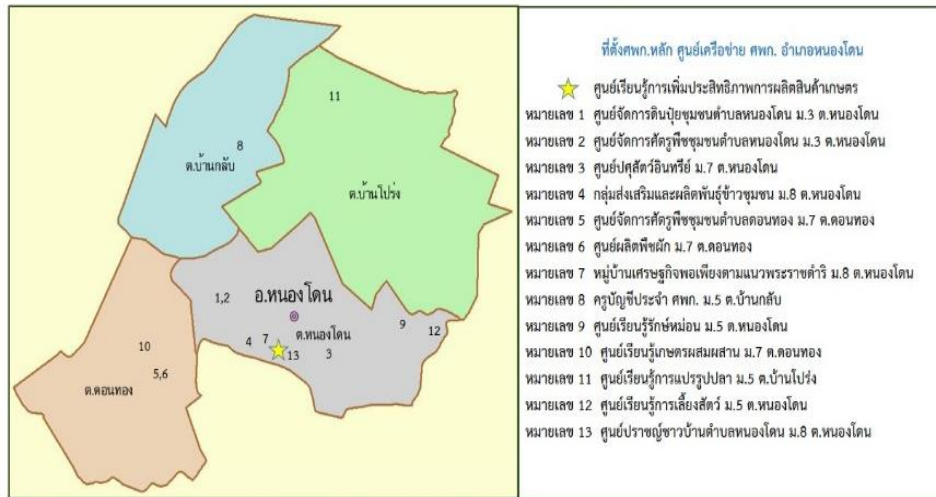
หลักสูตรเสริม ๑. การสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้

ตารางที่ ๒๗ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

แบบสรุปข้อมูล					
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี					
ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์เครือข่าย
		หมู่	ตำบล		
ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลดอนทอง	การจัดการศัตรูพืชแบบ ผสมผสาน	๗	ดอนทอง	นายสายชล ทองบุญ	๐๘๔-๘๘๒๗๓๕๑
ศูนย์ผลิตพืชผัก	การจัดการพืชผักในระดับ ครัวเรือน	๗	ดอนทอง	นายสายชล ทองบุญ	๐๘๔-๘๘๒๗๓๕๑
ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	การเพาะเห็ด	๗	ดอนทอง	นายวิสูตร สุนทร	๐๘๑-๒๕๗๑๓๙๑

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
และเครือข่าย ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๒ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและเครือข่าย
ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน ยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ โดยในพื้นที่
อำเภอหนองโดน ปัจจุบันมีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ เพียง ๑ กลุ่ม และตั้งอยู่ที่ตำบลหนองโดน ได้แก่
กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน ซึ่งมีกิจกรรมและแผนงานที่สำคัญของกลุ่ม ดังนี้

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน

ที่อยู่ ตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม ข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๘๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๓,๐๔๐ บาท/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต : เพิ่มผลผลิต จาก ๗๒๐ กก./ไร่ เป็น ๘๖๔ กก./ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ : ๓,๘๖๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย : ๓,๐๔๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การผลิตข้าวให้ได้มาตรฐาน GAP
๒. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพตามมาตรฐานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
๓. การนำนวัตกรรมด้านเครื่องจักรกลการเกษตรมาช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต
๔. การรวบรวมผลผลิตของสมาชิกกลุ่มขายกับผู้รับซื้อ เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคาผลผลิต

ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑ การบริหารจัดการเพื่อการผลิต															
๑.๑ อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตข้าว	←	→													
๑.๒ อบรมให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี		←	→												
๑.๓ ตรวจสอบวิเคราะห์ดิน		←	→										๕,๐๐๐		
๑.๔ ดำเนินการจัดหาปุ๋ย					←	→							๑๕๐,๐๐๐		
๑.๕ การผลิตปุ๋ยหมัก	←	→													
๑.๖ การผลิตสารชีวภัณฑ์					←	→							๕๐๐		
๒.การบริหารจัดการกลุ่ม															
๒.๑ การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในเรื่องการจัดการกลุ่ม		←	→												
๒.๒ ประชุมสมาชิกกลุ่ม	←											→			
๓. การบริหารจัดการตลาด															
๓.๑ ถ่ายทอดความรู้ด้านการตลาด						←	→								
๓.๒ ทำแผนธุรกิจของกลุ่ม		←	→												
๔. การผลิตข้าวของกลุ่มแปลงใหญ่															
๔.๑ การเพาะปลูก					นาปี	←	→					นาปรัง	←	→	๓,๖๔๘,๐๐๐
๔.๒ การเก็บเกี่ยว		←	→					←	→						๔,๖๓๒,๐๐๐
๔.๓ รายได้จากแหล่งอื่นๆ (การรับจ้างทางการเกษตรแก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป)	←														๒๕,๐๐๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๒๙ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	หนองโดน	กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองโดน	ข้าว	๔๙	๑,๒๐๐	นายกำธร จิตตะโน	๐๖๑-๘๑๓๙๔๑๘

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน มีทรัพยากรดินทั้งหมด ๑๘,๖๕๓.๒๓ ไร่ โดยทรัพยากรดินที่พบมี ๒ ประเภท ได้แก่ ดินในพื้นที่ราบลุ่ม จำนวน ๑๘,๔๔๙.๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๙๑ และดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง จำนวน ๒๐๓.๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๙

ตารางที่ ๓๐ แสดงทรัพยากรดิน ตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	-
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๒๐๓.๔๐	๑.๐๙
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	-	-
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑๘,๔๔๙.๘๐	๙๘.๙๑

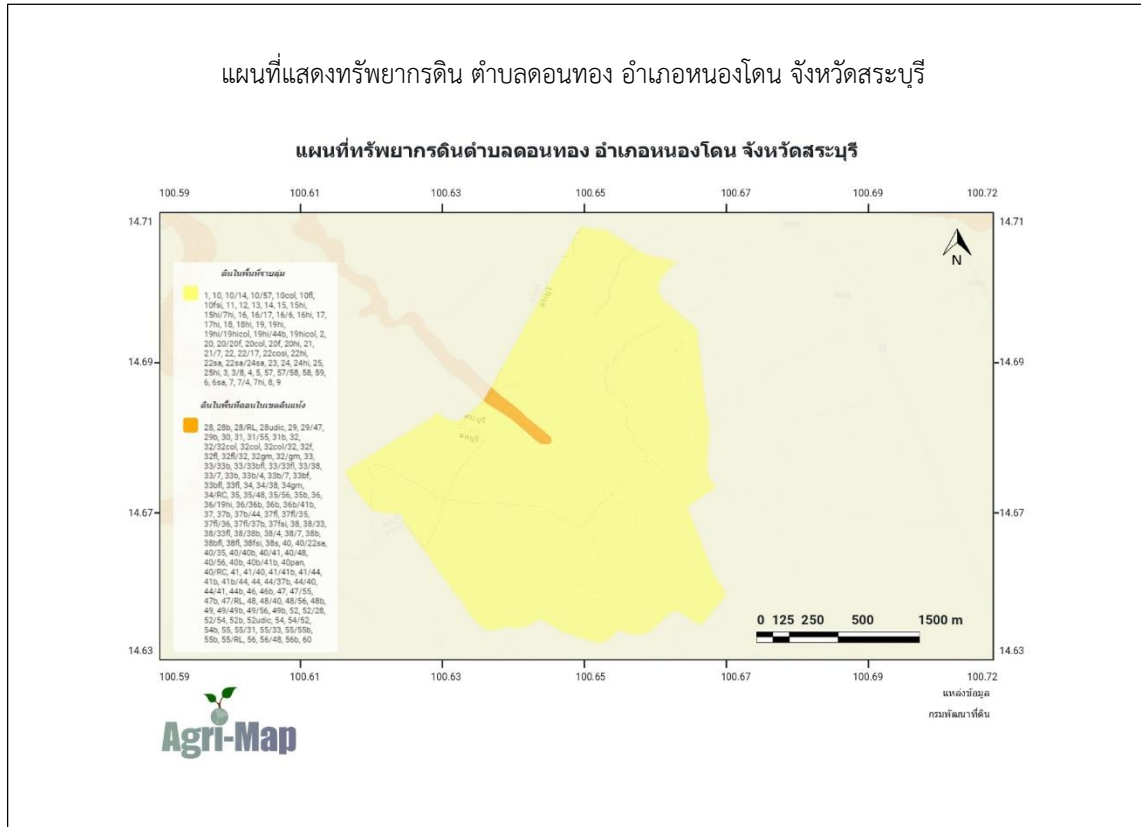
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัด

ภาพที่ ๒๓ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลหนองโดน อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒๔ แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดิน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) ทรัพยากรน้ำ

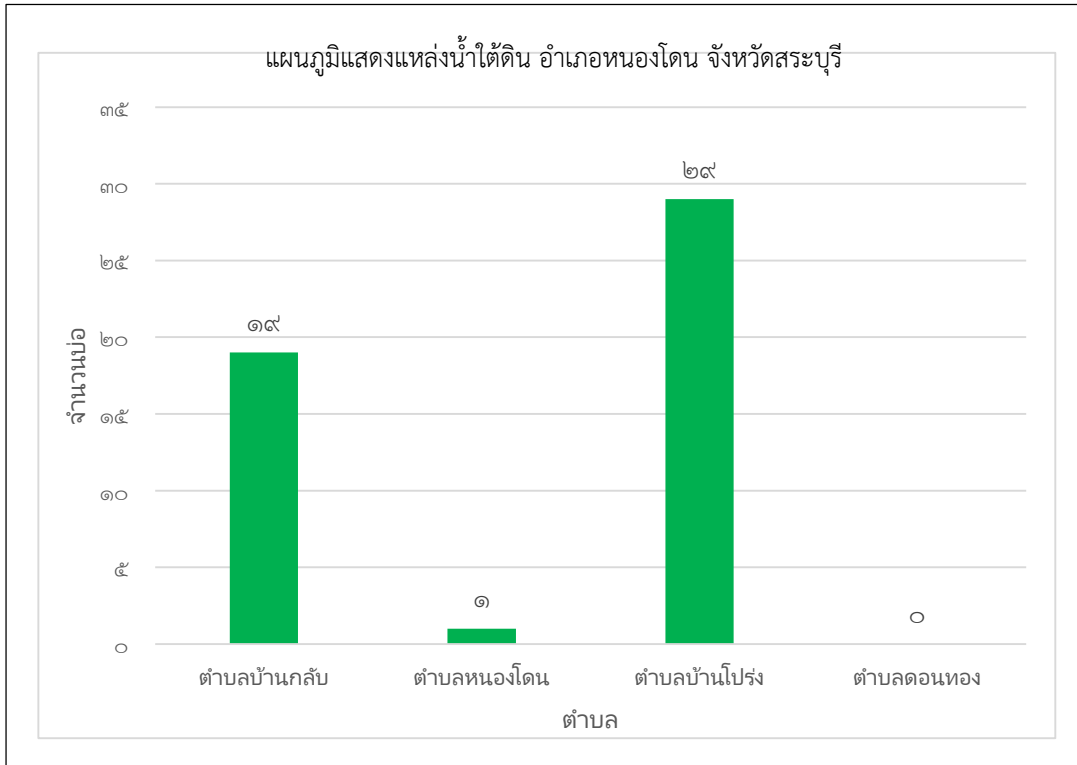
ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน เป็นพื้นที่อาศัยน้ำจากระบบการชลประทานในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๑๗,๔๕๔.๘๐ ไร่ นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลในพื้นที่ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี ไม่มี แต่พบว่าในพื้นที่อำเภอหนองโดน มีแหล่งน้ำใต้ดิน ดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี รวมทั้งสิ้น ๔๙ บ่อ แยกราย

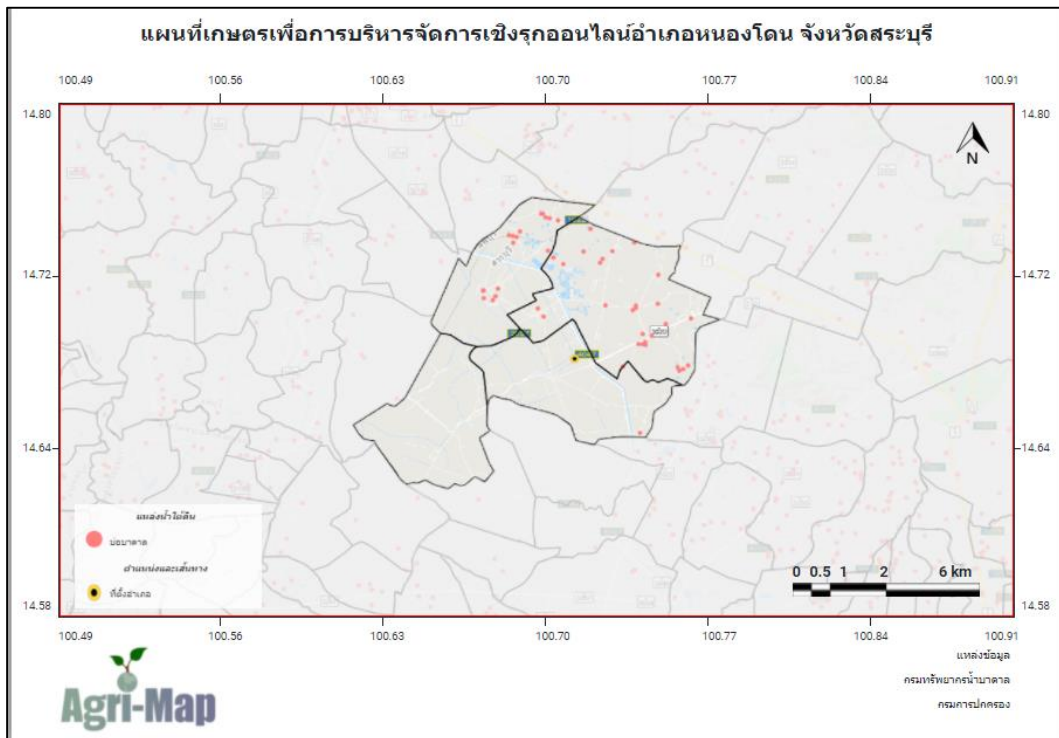
ตำบลได้ดังนี้

ตำบลบ้านกล้วย	จำนวน ๑๙ บ่อ
ตำบลหนองโดน	จำนวน ๑ บ่อ
ตำบลบ้านโปร่ง	จำนวน ๒๙ บ่อ
ตำบลดอนทอง	จำนวน - บ่อ

ภาพที่ ๒๕ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

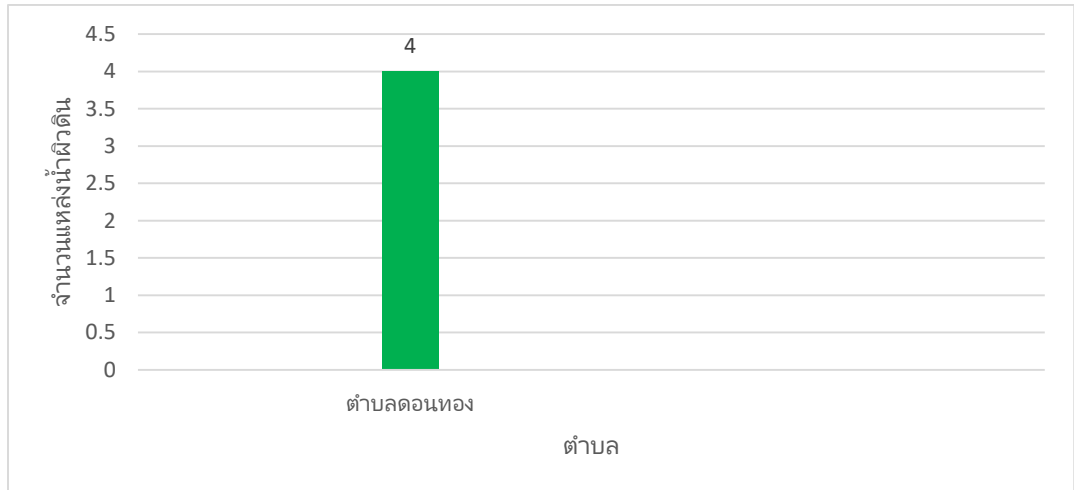

ภาพที่ ๒๖ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

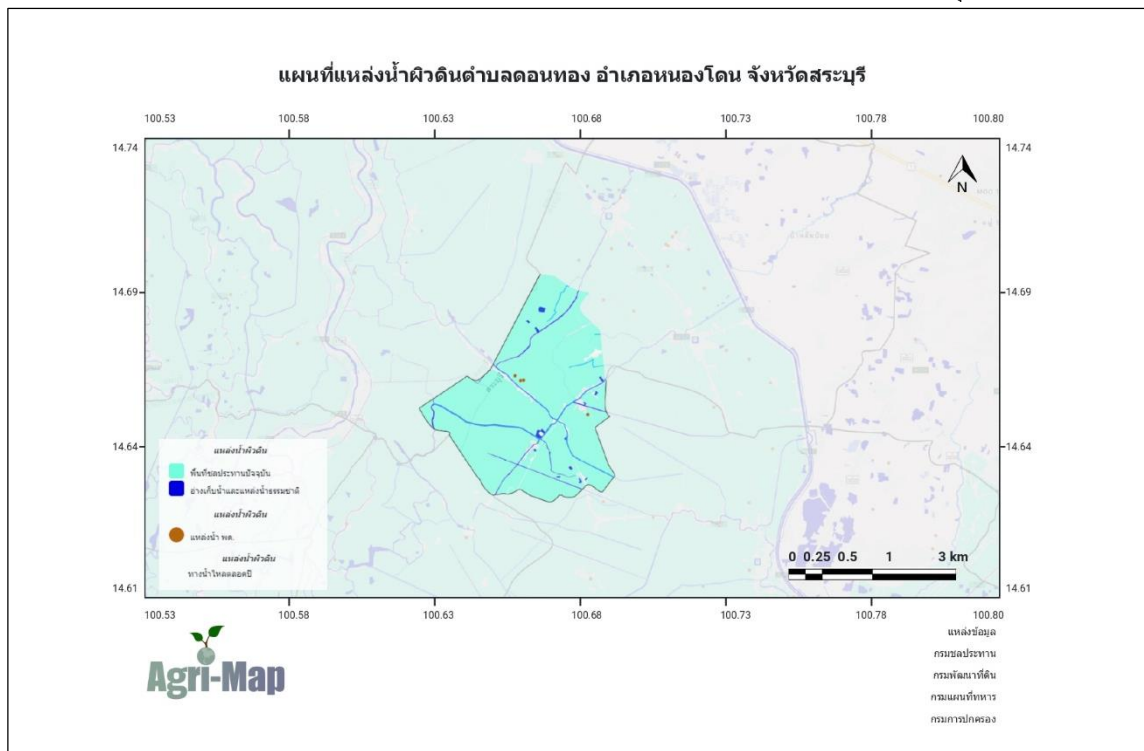
- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ต่ำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๔ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน - แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน - แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน - แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน - แห่ง

แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำผิวดิน ต่ำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๗ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ต่ำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี (ที่มา :ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ต่ำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๒๘ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ต่ำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี (ที่มา :ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ด้วยว่า ไม่มี)

-ปัจจุบันตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน ยังไม่มีสินค้า GI-

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

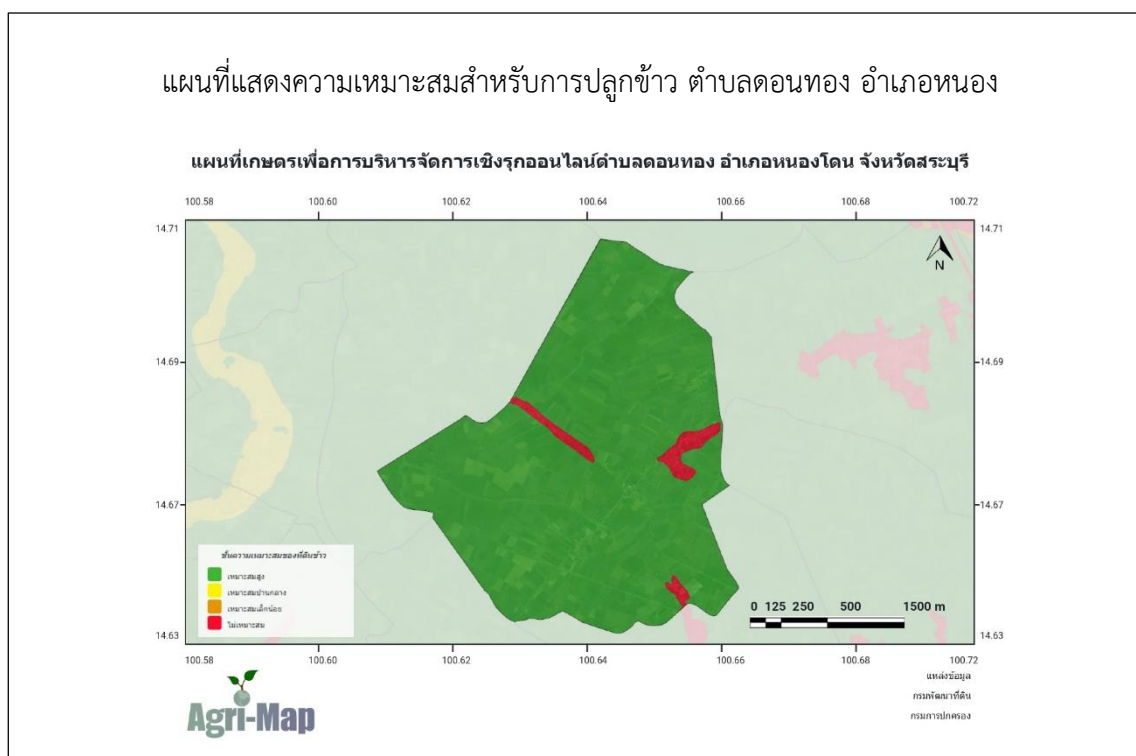
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๑๘๖๕๓.๑๙ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๘๐๗๑.๙๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๘๘ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕๘๑.๒๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๑๒

ตารางที่ ๓๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

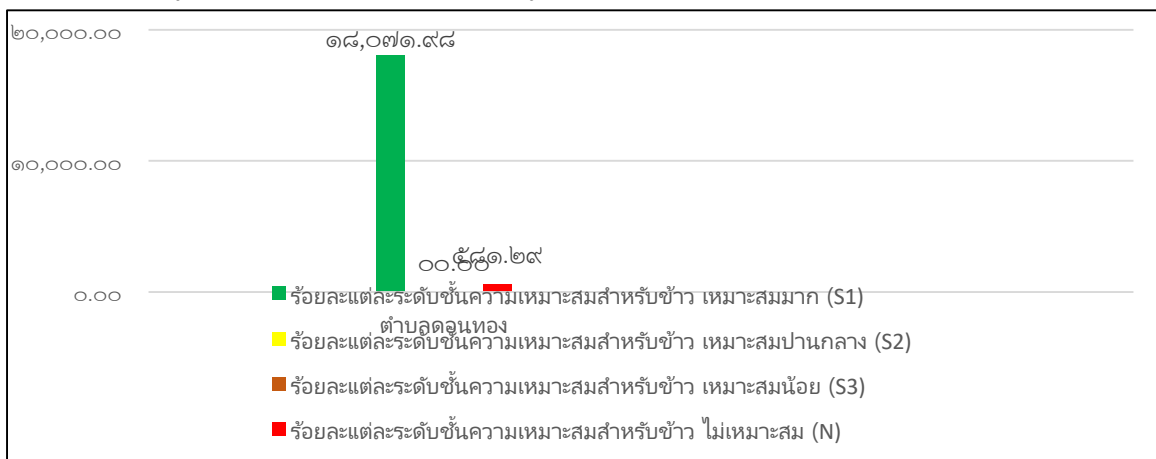
ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ตำบลดอนทอง	๑๘๐๗๑.๙๘	๐	๐	๕๘๑.๒๑	๑๘๖๕๓.๑๙
รวม	๑๘๐๗๑.๙๘	๐	๐	๕๘๑.๒๑	๑๘๖๕๓.๑๙

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๐ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

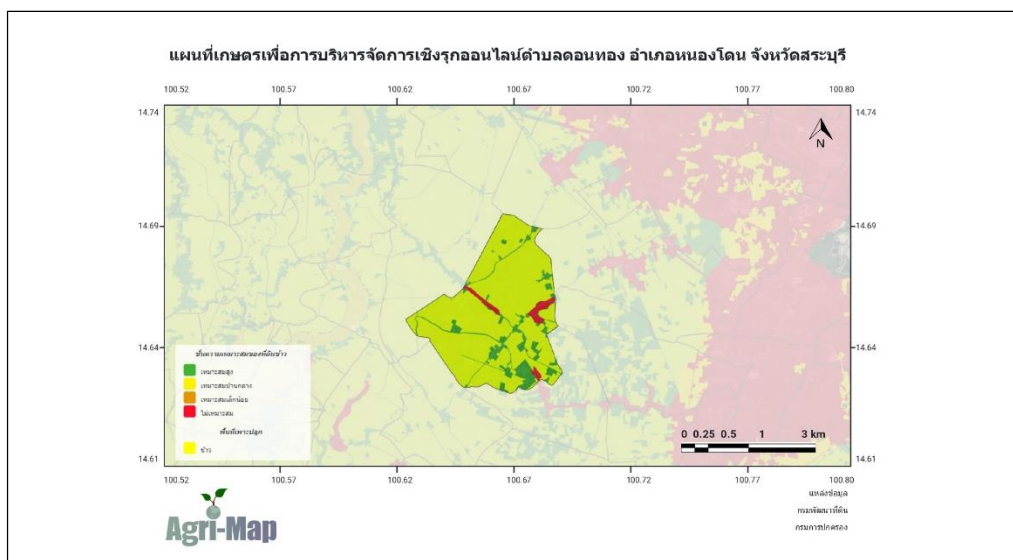
ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๑๕,๙๗๕.๔๐ ไร่ ซึ่งมีจำนวนมากเป็นอันดับที่ ๑ ของอำเภอนองโตน

ตารางที่ ๓๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
ดอนทอง	๑๕,๙๗๕.๔๐
รวม	๑๕,๙๗๕.๔๐

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน

ภาพที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

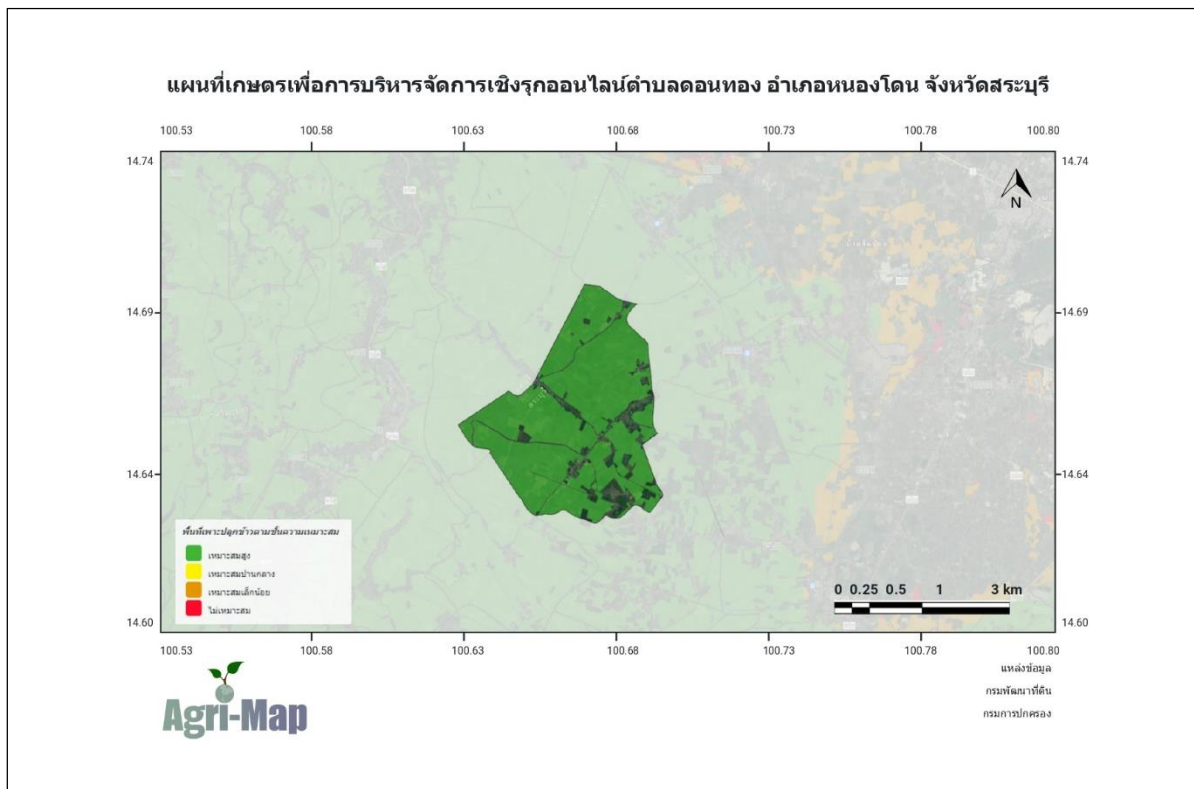
ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๕,๙๗๕.๔๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๕,๙๗๕.๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐

ตารางที่ ๓๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	
ตำบลดอนทอง	๑๕,๙๗๕.๔๐	๐	๐	๐	๑๕,๙๗๕.๔๐
รวมตำบลดอนทอง	๑๕,๙๗๕.๔๐	๐	๐	๐	๑๕,๙๗๕.๔๐

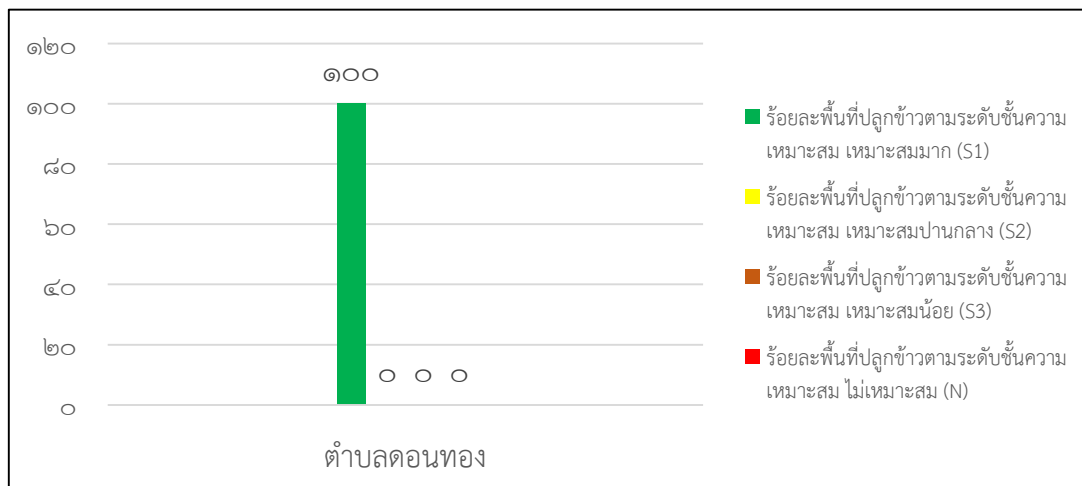
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน

ภาพที่ ๓๒ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๓ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน (ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) ปริมาณการผลิต

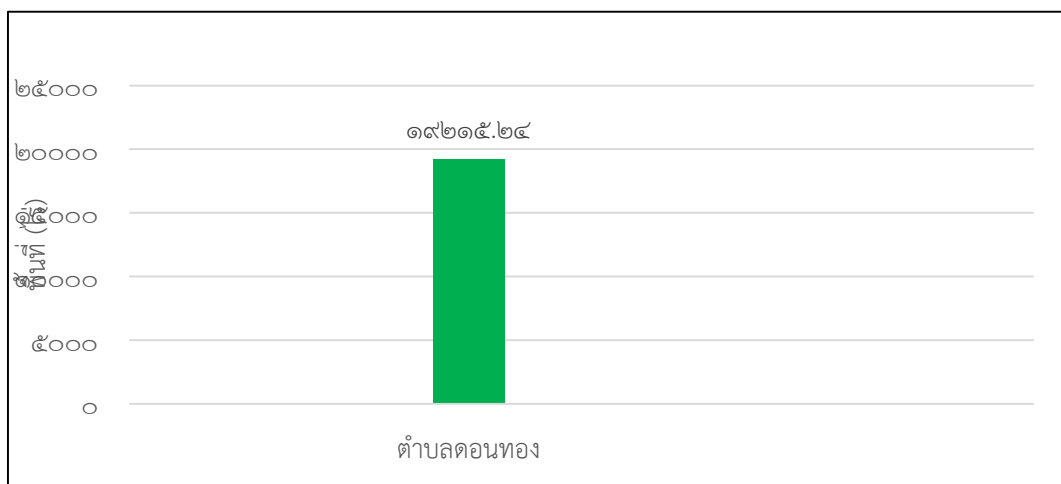
ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๑๙,๒๑๕.๒๔ ไร่ จำนวน ๖๑๕ ครัวเรือน ซึ่งมากเป็นอันดับที่ ๑ ของอำเภอนองโตน

ตารางที่ ๓๔ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ดอนทอง	๖๑๕	๑๙,๒๑๕.๒๔	๑๙,๒๑๕.๒๔	๑๓,๔๕๐.๖๗	๐.๗
รวม	๖๑๕	๑๙,๒๑๕.๒๔	๑๙,๒๑๕.๒๔	๑๓,๔๕๐.๖๗	๐.๗

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๔ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี (ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล/อำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี : ข้าวนาปี เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมปลูกข้าวชนิดพันธุ์ข้าวไม่ไวแสง เช่น พันธุ์ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๗๙ สุพรรณบุรี ๑ หอมปทุมธานี ๑ และข้าวไวแสงพันธุ์อื่นๆ เช่น ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ข้าวนาปรัง ได้แก่ พันธุ์ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๗๙ สุพรรณบุรี ๑ เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน : เกษตรกรใช้เครื่องมือจอบหมุน โดยการใช้รถแทรกเตอร์ล้อยางหรือล้อ ตีนตะขาบตีดิน หลังจากนั้นจึงใช้รถไถเดินตามทำการตีคลุกเพื่อทำเทือกสำหรับปลูกข้าว

(๓) การปลูก : เกษตรกรนิยมหว่านน้ำตม โดยนาปีเกษตรกรจะทำการปลูกในช่วงเดือน พฤษภาคม ถึงต้นเดือนมิถุนายน ส่วนนาปรังจะเริ่มหว่านในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคมโดยอาศัยน้ำจากระบบชลประทาน

(๔) ระบบการให้น้ำ : เกษตรกรเกือบ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ อาศัยน้ำจากระบบชลประทาน มีเพียงส่วนน้อยที่อาศัยน้ำฝนและบ่อกักเก็บน้ำหรือบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร

(๕) การดูแลรักษา : ระยะกล้า หลังหว่านข้าว ไม่เกิน ๔ วัน ฉีดสารป้องกันวัชพืชชนิดคุมหญ้า , ระยะแตกกอ ข้าวอายุ ๔๐ วัน ระบายน้ำออกปล่อยให้แห้ง ประมาณ ๕ วัน , ระยะข้าวตั้งท้อง ระบายน้ำเข้า และรักษาระดับน้ำ ๕-๑๐ เซนติเมตรและระวังไม่ให้ข้าวขาดน้ำ , ระยะข้าวสุกแก่ ข้าวอายุ ๙๕-๑๐๐ วัน ทำการระบายน้ำออกให้แห้ง เพื่อเร่งให้ข้าวสุกพร้อมกัน

(๖) การใส่ปุ๋ย : ระยะกล้า (ข้าวอายุ ๑-๑๒ วัน) ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือตามค่าวิเคราะห์ดินเมื่อข้าวอายุ ๒๐ วัน รักษากระดับน้ำประมาณ ๕ เซนติเมตร , ระยะแตกกอ (ข้าวอายุ ๒๕-๕๕ วัน) ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ , ระยะข้าวตั้งท้อง (ข้าวอายุ ๕๕-๘๕ วัน) ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๓ (หากสังเกตเห็นใบข้าวมีอาการขาดปุ๋ย) สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว : ทำการเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวอยู่ในระยะพลับพลึง หรืออายุข้าวอายุประมาณ ๑๑๐-๑๑๕ วัน (๒๘-๓๐ วันหลังการออกรวง)

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว : เกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวข้าวแล้วนำผลผลิตข้าวไปขายที่โรงสีหรือทำข้าว ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียงโดยไม่มีการลดความชื้น

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู : สำรวจแปลงนาหากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี กรณีพบแมลงศัตรูพืช จะใช้สารเคมีฉีดตามคำแนะนำในฉลาก

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีการปลูกข้าวแสดงได้ตามตารางปฏิทินการปลูกข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๓๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว	←.....→			←————→		△				▽		

สัญลักษณ์   ←————→   ช่วงฤดูปลูก   △   ปลูกสูงสุด
    ←.....→   ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว   ▽   เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีต้นทุนการผลิตข้าว ในเขตพื้นที่เขตชลประทาน เป็นเงิน ๔,๖๑๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๓๖ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๕ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง	
ค่าไถกลบตอซัง	๒๓๐	๒๓๐	-	-	
ค่าไถพรวน	๒๓๐	๒๓๐	-	-	
ค่าจ้างหว่านข้าว	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	๔๕๐	๔๕๐	-	-	
ค่ายาคุมวัชพืช	๑๕๐	๑๕๐	-	-	
ค่าจ้างฉีดยาคุมวัชพืช	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าปุ๋ยเคมี รอบที่ ๑ สูตร ๔๖-๐-๐	๔๕๐	๔๕๐	-	-	
ค่าจ้างหว่านปุ๋ยเคมี รอบที่ ๑	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าปุ๋ยเคมี รอบที่ ๒ สูตร ๑๖-๒๐-๐	๕๐๐	๕๐๐	-	-	
ค่าจ้างหว่านปุ๋ยเคมี รอบที่ ๒	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าฮอร์โมนพืช	๑๕๐	๑๕๐	-	-	
ค่าจ้างฉีดฮอร์โมนพืช	๗๐	๗๐	-	-	
ค่าเช่า	๑,๕๐๐	๐	-	-	
ค่าน้ำมันสูบน้ำ/ตัดหญ้า	๑๐๐	๑๐๐	-	-	
ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	๕๐๐	๕๐๐	-	-	
ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	๗๕๐	๗๕๐	-	-	
รวมรายได้ (บาท)	๖,๓๗๕	๖,๓๗๕	-	-	
รวมรายจ่าย (บาท)	๔,๖๑๐	๓,๑๑๐	-	-	
กำไรสุทธิ (บาท)	๑,๗๖๕	๓,๒๖๕	-	-	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล/อำเภอ)

การขายข้าวมีพ่อค้าท้องถิ่นใกล้เคียงมาซื้อภายในหมู่บ้าน เกษตรกรไม่นิยมเก็บข้าวไว้ทำพันธุ์เอง เนื่องจากสามารถซื้อพันธุ์ได้จากศูนย์ขยายพันธุ์พืชและบริษัทที่จำหน่ายเมล็ดพันธุ์หรือเกษตรกรด้วยกันเอง ส่วนการสีเป็นข้าวสารเพื่อไว้บริโภคภายในครัวเรือนนั้นเกษตรกรไม่นิยม มักซื้อข้าวสารจากตลาดมาบริโภค

วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล/อำเภอ)

แผนภูมิแสดงเส้นทางวิถีตลาดของตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

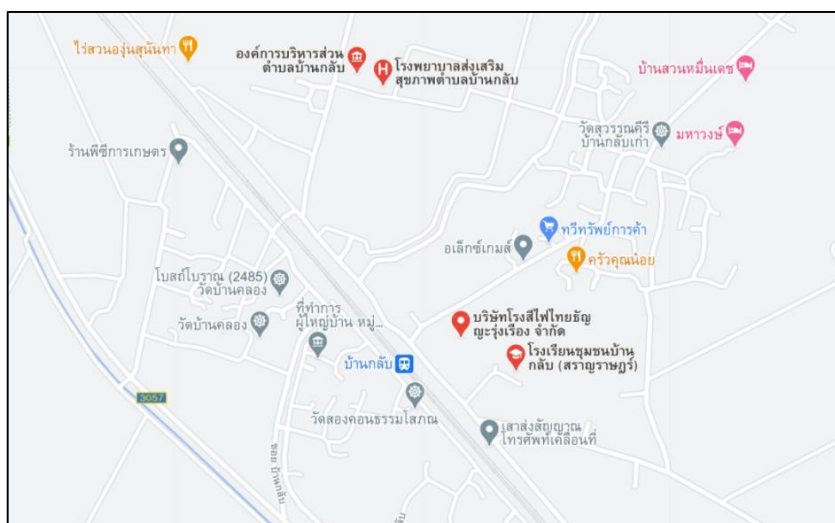
ภาพที่ ๓๕ แสดงวิถีการตลาดข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน ไม่มีแหล่งรับซื้อผลผลิต แต่จะมีการนำไปขายให้กับโรงสีภายในอำเภอ ซึ่งอำเภอหนองโดน มีโรงสี ๑ แห่ง คือ บริษัทโรงสีไฟไทยธัญญะรุ่งเรือง จำกัด ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านกล้วย นอกจากนี้ยังมีโรงสีข้าวจากนอกพื้นที่มาตั้งจุดรับซื้อข้าวจากเกษตรกรในพื้นที่อีก ๑ แห่ง คือ บริเวณสหกรณ์หนองโดน ตำบลหนองโดน

แผนที่แสดงแหล่งรับซื้อข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๓๖ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ปัจจุบัน ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน ยังมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบ (Smart Farmer) ในพื้นที่ ๑ ราย ได้แก่ นายวิสูตร สุนทร

ตารางที่ ๓๗ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่	สาขา
๑	นายวิสูตร สุนทร	๗	ดอนทอง	หนองโดน	๒๕๖๓	การพัฒนาคุณภาพสินค้า

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๓๘ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๒. ต้นทุนการผลิตมีมูลค่าสูงขึ้น	๑. ราคาผลผลิตข้าวตกต่ำ เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาเองได้ ๒. ราคาปุ๋ย สารเคมี หรือปัจจัยการผลิตอื่นๆ ปรับราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง	๑. พัฒนาคุณภาพผลผลิต โดยเก็บเกี่ยวที่อายุเหมาะสม ๒. ลดปริมาณการใช้สารเคมีที่ไม่จำเป็น และเกินขนาด การผสมปุ๋ยใช้เอง	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. เกษตรกรมีอายุมาก ๒. ความเข้มแข็งของกลุ่มหรือองค์กรเกษตรกร	๑. เกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่มีอายุมาก อยู่ในช่วง ๖๕ ปีขึ้นไป ๒. กลุ่มของเกษตรกรหรือองค์กรยังไม่มี ความเข้มแข็งมากพอ	๑. สร้างเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ขึ้นมาทดแทน ๒. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมให้มากขึ้น เพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. เกษตรกรไม่ได้เก็บข้าวไว้บริโภค ในครัวเรือน ๒. เกษตรกรไม่ได้ผลิตเมล็ดพันธุ์ใช้เอง	๑. เกษตรกรเน้นการปลูกข้าวเพื่อขาย ให้กับโรงสี ซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวที่ไม่นิยม รับประทานในท้องถิ่น ๒. เกษตรกรไม่นิยมผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง	๑. อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตข้าว เพื่อไว้สำหรับ บริโภคภายในครัวเรือนหรือจำหน่ายเองโดยไม่ผ่าน พ่อค้าคนกลางและตรงกับความต้องการของ ท้องถิ่น ๒. ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อจำหน่าย หรือใช้ปลูกเองใน ท้องถิ่น	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน

ตารางที่ ๓๙ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	<p>๑. ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับการปลูกข้าว</p> <p>๒. ผู้บริหารการผลิตพืชเป็นเกษตรกรเอง</p> <p>๓. เกษตรกรมีองค์ความรู้ในการผลิตข้าว</p> <p>๔. เกษตรกรมีความสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพได้</p>	<p>๑. เกษตรกรไม่มีการรวมกลุ่ม</p> <p>๒. ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร หรือปริมาณน้ำที่ไม่เพียงพอตลอดทั้งปี</p> <p>๓. ไม่มีการพักดิน ทำให้เกิดโรคและแมลงรบกวนพืชได้ง่าย</p> <p>๔. เกษตรกรนิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยว</p> <p>๕. เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีและสารชีวภาพที่ถูกต้อง</p>
โอกาส (O)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
<p>๑. มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุน</p> <p>๒. มีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำในพื้นที่</p> <p>๓. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง ภาครัฐ และเอกชน</p>	<p>๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีมาตรฐานการผลิตข้าวที่มีคุณภาพ (S๓O๑)</p> <p>๒. ส่งเสริมให้มีการทำแปลงขยายเมล็ดพันธุ์ข้าว (S๔O๑O๓)</p> <p>๓. สนับสนุนแหล่งเงินทุนให้กับเกษตรกร (S๒O๓)</p>	<p>๑. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในรูปแบบที่เหมาะสม (W๑O๑)</p> <p>๒. ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชปลอดภัย/การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง ปลอดภัย และการผลิตสารชีวภัณฑ์ (W๕O๑)</p> <p>๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรชุดบ่อกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรไว้ใช้เอง (W๒O๑O๒)</p> <p>๔. ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น (W๔O๑)</p> <p>๕. ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทน (W๒O๑)</p>
ภัยคุกคาม (T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
<p>๑. ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ</p> <p>๒. ราคาปัจจัยการผลิต ที่เพิ่มสูงขึ้น</p> <p>๓. ภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม โรคและแมลง ฯลฯ</p> <p>๔. ขาดงบประมาณในการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>๑. ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวให้มีมูลค่าเพิ่ม (S๓T๑)</p> <p>๒. ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ (S๔T๑)</p> <p>๓. ส่งเสริมให้ความรู้ในการในการผลิตปุ๋ยสั่งตัด และการใช้สารชีวภัณฑ์ (S๓O๒O๓)</p>	<p>๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน (W๕T๑)</p> <p>๒. ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น (W๔T๑)</p> <p>๓. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง (W๑T๑)</p>

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีมาตรฐานการผลิตข้าวที่มีคุณภาพ
- ๑.๒ ส่งเสริมให้มีการทำแปลงขยายเมล็ดพันธุ์ข้าว
- ๑.๓ สนับสนุนแหล่งเงินทุนให้กับเกษตรกร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในรูปแบบที่เหมาะสม

๒.๒ ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชปลอดภัย/การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง ปลอดภัย และการผลิตสารชีวภัณฑ์

๒.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรขุดบ่อกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรไว้ใช้เอง

๒.๔ ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

๒.๕ ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทน

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวให้มีมูลค่าเพิ่ม

๓.๒ ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ

๓.๓ ส่งเสริมให้ความรู้ในการในการผลิตปุ๋ยสั่งตัด และ การใช้สารชีวภัณฑ์

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน

๔.๒ ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

๔.๓ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เกษตรกรสามารถลดต้นทุน และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตข้าวได้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมให้เกษตรกรมีมาตรฐานการผลิตข้าวและเมล็ดพันธุ์

ข้าวที่มีคุณภาพ

โครงการที่ ๑ เปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูก

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมให้ความรู้ในการในการผลิตปุ๋ยสั่งตัด และการใช้สารชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๑ พลิกฟื้น คืนชีวิต ชวนา ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน

๑.๑.๒ พืชสมุนไพร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ในการปลูกพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพและได้รับมาตรฐาน

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย เพื่อลดภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรและอบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชและ

สมุนไพรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ Smart Farmer

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาศักยภาพศักยภาพของเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน

โครงการที่ ๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ในการพัฒนาพื้นที่และรักษาทรัพยากรการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมให้ความรู้ในการในการผลิตปุ๋ยสั่งตัด และการใช้สาร

ชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๑ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

๑.๔ พัฒนาการแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์

๑.๔.๑ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาให้เกิดการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าหลัก

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวให้มีมูลค่าเพิ่ม
โครงการที่ ๑ การส่งเสริมการแปรรูป และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว

*****

๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับ ผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
พัฒนา การผลิต สินค้า	๑. โครงการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลุก	เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิต	เกษตรกร	อำเภอหนองโดน	อบรม/สนับสนุนปัจจัยการผลิต		๓๕,๐๐๐		๓๕,๐๐๐		๓๕,๐๐๐		๓๕,๐๐๐		๓๕,๐๐๐	สนง.กษอ.หนองโดน
	๒. โครงการพลิกฟื้น คืนชีวิตชาวนา อำเภอหนองโดน	เพื่อลดต้นทุนการผลิต	เกษตรกร	อำเภอหนองโดน	อบรม/สนับสนุนปัจจัยการผลิต		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐		๑๐๐,๐๐๐	สนง.กษอ.หนองโดน
	๓. โครงการส่งเสริมและอบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชและสมุนไพร เข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP	เพื่อผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน GAP	เกษตรกร	อำเภอหนองโดน	อบรม/สนับสนุนปัจจัยการผลิต		๓๘,๖๐๐		๓๘,๖๐๐		๓๘,๖๐๐		๓๘,๖๐๐		๓๘,๖๐๐	สนง.กษอ.หนองโดน
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/ องค์กร	๑. โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำด้านการเกษตรอำเภอหนองโดน	เพื่อสร้างเครือข่ายในการช่วยงานด้านการเกษตรในพื้นที่	เกษตรกร	อำเภอหนองโดน	อบรม		๒๓,๒๐๐		๒๓,๒๐๐		๒๓,๒๐๐		๒๓,๒๐๐		๒๓,๒๐๐	สนง.กษอ.หนองโดน
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๑. โครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร	เพื่อส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรให้กับเกษตรกรในพื้นที่	เกษตรกร	อำเภอหนองโดน	อบรม		๒๒,๐๐๐		๒๒,๐๐๐		๒๒,๐๐๐		๒๒,๐๐๐		๒๒,๐๐๐	สนง.กษอ.หนองโดน
การแปรรูป ผลผลิต และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	๑. โครงการส่งเสริมการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว	เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเกษตรกร	เกษตรกร	อำเภอหนองโดน	อบรม/สนับสนุนปัจจัยการผลิต		๒๗,๐๐๐		๒๗,๐๐๐		๒๗,๐๐๐		๒๗,๐๐๐		๒๗,๐๐๐	สนง.กษอ.หนองโดน
รวม							๒๗๑,๕๐๐		๒๗๑,๕๐๐		๒๗๑,๕๐๐		๒๗๑,๕๐๐		๒๗๑,๕๐๐	

บรรณานุกรม

แผนการพัฒนากาเรเกษตรระดับอำเภอ อำเภอหนองโดน ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐

แผนพัฒนาอำเภอหนองโดน ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐

แผนพัฒนาจังหวัดสระบุรี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ (ฉบับทบทวน)

กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๖๑. รายงานโครงการจัดทำแผนที่แสดงความลาดชันของพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ดิน
จังหวัดสระบุรี

สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. ๒๕๕๘. มหัทศจรรย์พันธุ์ดิน. กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาคผนวก

โครงการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูก

หลักการและเหตุผล

อำเภอหนองโดนมีพื้นที่ จำนวน ๕๕,๐๕๐.๐๐ ไร่ โดยประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชาชนในอำเภอหนองโดน โดยมีครัวเรือนภาคการเกษตร จำนวน ๑,๖๗๑ ครัวเรือน จากครัวเรือนทั้งหมด ๑๓,๙๑๒ ครัวเรือน โดยคิดเป็นร้อยละ ๑๒ โดยข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก มีพื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๓๖,๖๘๗.๕๐ ไร่ เทียบเป็นร้อยละ ๖๖.๖๔ ของพื้นที่อำเภอหนองโดน และจากสถานะสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ปัจจัยการผลิตในภาคการเกษตรปรับตัวสูงขึ้นอย่างมากซึ่งส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ต้องแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น ในราคาขายผลผลิตที่เท่าเดิม

ในกระบวนการผลิตข้าวของเกษตรกรในอำเภอหนองโดน เป็นการเน้นจำหน่ายให้กับโรงสี ซึ่งทำให้ไม่สามารถกำหนดราคาในการขายได้ โดยราคาที่จำหน่ายข้าวจะเป็นในส่วนของราคาตามกลไกของตลาด โดยหักลบต้นทุนการผลิตกับราคาที่จำหน่ายให้กับโรงสีเกษตรกรจะเหลือกำไรที่น้อยมาก การปรับเปลี่ยนการทำนาจากการทำข้าวเปลือกมาเป็นข้าวปลูก จึงเป็นอีกทางเลือกที่จะเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองโดน เนื่องจากข้าวปลูกมีราคาที่สูงถึง ๑๓,๐๐๐ บาท/ตัน หากเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนจะมีกำไรที่เพิ่มจากการขายข้าวเปลือก มากถึง ๔,๐๐๐ บาท/ตัน สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ได้ร่วมมือกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี ในการดำเนินการส่งเสริมเพิ่มพื้นที่โดยเน้นการปรับเปลี่ยนการทำนาเพื่อจำหน่ายผลผลิตเข้าโรงสีมาเป็นการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูกโดยเน้นการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน GAP ซึ่งคาดว่าจะสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร อีกทั้งยังมีแหล่งจำหน่ายผลผลิตที่แน่นอน และไม่ต้องเสี่ยงกับกลไกของราคาในตลาดอีกด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกระดับความรู้ของเกษตรกรด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้มาตรฐาน
๒. เพื่อสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรในพื้นที่

เป้าหมายของโครงการ

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗

วิธีดำเนินการ

๑. ประชุมกลุ่มเกษตรกรเพื่อชี้แจงรายละเอียดการดำเนินโครงการ พร้อมรับสมัครเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ
๒. จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว” จำนวน ๔ ครั้ง
๓. ติดตามให้คำแนะนำและประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ร่วมกับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี

งบประมาณ

โครงการเปลี่ยนข้าวเปลือกให้เป็นข้าวปลูก จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน ๔ ครั้ง

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๔ ครั้ง
เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
  ๒. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๕ ครั้ง
เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท
  ๓. ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๑๖ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท
  ๔. ค่าวัสดุอุปกรณ์ประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
  ๕. ค่าบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
- รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๕,๐๐๐ บาท (สามหมื่นห้าพันบาทถ้วน)**

ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

เกษตรกรจำนวน ๓๐ ราย ได้รับการพัฒนาความรู้ในเรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ได้รับมาตรฐาน

ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีของตนเองในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้น และมีความพร้อมที่จะเข้าสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ตัวชี้วัด

เกษตรกรที่ร่วมโครงการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ได้รับรองมาตรฐาน GAP

โครงการ พลิกฟื้น คืนชีวิต ชาวนาตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน

หลักการและเหตุผล

อำเภอหนองโดนมีพื้นที่ จำนวน ๕๕,๐๕๐.๐๐ ไร่ โดยประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชาชนในอำเภอหนองโดน โดยมีครัวเรือนภาคการเกษตร จำนวน ๑,๖๗๑ ครัวเรือน จากครัวเรือนทั้งหมด ๑๓,๙๑๒ ครัวเรือน โดยคิดเป็นร้อยละ ๑๒ โดยข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก มีพื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๓๖,๖๘๗.๕๐ ไร่ เทียบเป็นร้อยละ ๖๖.๖๔ ของพื้นที่อำเภอหนองโดน และจากสถานะสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ปัจจัยการผลิตในภาคการเกษตรปรับตัวสูงขึ้นอย่างมากซึ่งส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ต้องแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น ในราคาขายผลผลิตที่เท่าเดิม ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาหนี้สินครัวเรือนมากขึ้น โดยข้อมูลจากรณาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พบว่าในปี ๒๕๖๕ เกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองโดน มีหนี้สินมากกว่า ๒๖๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ ถึงร้อยละ ๓

อำเภอหนองโดน เป็นหน่วยงานต้องบำบัดทุกข์ บำรุงสุข เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในทุกมิติ โดยบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อนภารกิจของรัฐบาลกระทรวงต่างๆ นำไปสู่การปฏิบัติหรือการพัฒนาในระดับพื้นที่ (Area Based) ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ถึงระดับหมู่บ้าน และจากปัญหาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น เชื่อมโยงมามีผลกระทบต่อปัญหาหนี้สินครัวเรือนของประชาชน โดยสาเหตุของปัญหามาจากราคาของปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น ได้แก่ ปุ๋ยเคมี สารเคมีที่ใช้ป้องกันกำจัดแมลง และสารกำจัดวัชพืช อีกทั้งราคาน้ำมันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่ราคาขายผลผลิตยังเท่าเดิม ทำให้เกษตรกรประสบภาวะขาดทุนและได้รับความเดือดร้อนในทุกมิติ อีกทั้งปัญหาสุขภาพเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมีในแปลงนาประกอบกับ วิธีทำนาสมัยใหม่ มีการเผาตอซังข้าวก่อให้เกิดมลภาวะทางอากาศทำลายสิ่งแวดล้อมและระบบทางเดินหายใจของประชาชนในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก ดังนั้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรชาวนาอำเภอหนองโดนให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย มั่งคั่งอยู่ดีกินดี สามารถลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ในครัวเรือน สร้างงาน สร้างอาชีพในชุมชน เสริมสร้างสุขภาพที่ดีและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนตามแนวทางของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงจัดทำโครงการ “พลิกฟื้น คืนชีวิตชาวนา อำเภอหนองโดน” ขึ้น เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับองค์ความรู้การลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ทำให้มีเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการผลิต การเพิ่มมูลค่า และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อีกทั้งผลผลิตทางการเกษตรมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง สามารถลดต้นทุนการผลิตและสร้างรายได้เพิ่มให้กับภาคการเกษตร ทำให้ GDP ภาคการเกษตรสูงขึ้น ส่งผลให้ครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองโดน ลดปัญหาภาระหนี้สินครัวเรือน ทำให้ครัวเรือนเกษตรกร มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเกษตรกรสามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกระดับความรู้ของเกษตรกรด้านการทำนาแบบลดต้นทุนการผลิต
๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้อง และทำให้ต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง
๓. เพื่อสนับสนุนการใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อลดการใช้สารเคมี
๔. เพื่อสนับสนุนการลดการเผาในพื้นที่การเกษตร

เป้าหมายของโครงการ

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗

วิธีดำเนินการ

๑. ประชุมกลุ่มเกษตรกรเพื่อชี้แจงรายละเอียดการดำเนินโครงการ พร้อมรับสมัครเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ
๒. จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs)” จำนวน ๕ ครั้ง
  - ๒.๑ ครั้งที่ ๑ : ปฐมนิเทศ ชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) การตรวจเลือดของเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ตรวจสารเคมีในเลือด) วิธีการเก็บตัวอย่างดินสำหรับการตรวจวิเคราะห์ดิน การจัดทำบัญชีฟาร์มสำหรับการคิดต้นทุนการผลิต
  - ๒.๒ ครั้งที่ ๒ : การตรวจวิเคราะห์ดินเบื้องต้น การเตรียมดิน การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว การกำจัดวัชพืช การทำปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมักสัจดี
  - ๒.๓ ครั้งที่ ๓ : การใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑ การสำรวจแมลงศัตรูข้าว การทำสารชีวภัณฑ์ เพื่อป้องกันกำจัดโรคในข้าว การทำน้ำหมักสมุนไพร ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าว
  - ๒.๔ ครั้งที่ ๔ : การใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ การกำจัดวัชพืช การฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ และฮอร์โมนบำรุงรวงข้าว การเตรียมแปลงสำหรับการเก็บเกี่ยว
  - ๒.๕ ครั้งที่ ๕ : การสรุปผลการดำเนินงาน “การลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs)” สรุปต้นทุนการผลิต รายได้ ผลผลิต และการตรวจเลือดของเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการ (ตรวจสารเคมีในเลือด)
๓. ติดตามแนะนำและประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

ที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ร่วมกับ ที่ว่าการอำเภอหนองโดน

งบประมาณ

โครงการ พลิกฟื้น คืนชีวิต ชาวนาตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน กิจกรรม จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs)” จำนวน ๕ ครั้ง

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๕ ครั้ง
เป็นเงิน ๑๒,๕๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๕ ครั้ง
เป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท
๓. ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๓๐ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท
๔. ค่าวัสดุอุปกรณ์ประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท

๕. ป้ายประชาสัมพันธ์สำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๕๐ ป้ายๆละ ๓๕๐ บาท
เป็นเงิน ๑๗,๕๐๐ บาท
๖. ค่าบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
- รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)**

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถในการลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ทำให้มีเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการผลิต การเพิ่มมูลค่า และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และจะเป็นต้นแบบในการขยายผลต่อไป
๒. เกิดเครือข่ายในการลดต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) จำนวน ๑ เครือข่าย
๓. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการไม่มีสารเคมีตกค้าง (จากภาคการเกษตร) ในร่างกาย

โครงการส่งเสริมและอบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชและสมุนไพรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP

หลักการและเหตุผล

จังหวัดสระบุรีเป็น ๑ ใน ๑๔ จังหวัดที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำเนินการโครงการเมืองสมุนไพร (HERBAL CITY) มีพื้นที่เกษตรกรรม ๗๖๒,๑๗๗ ไร่ (๓๔.๑๐% ของพื้นที่ทั้งหมด) และครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน ๓๑,๘๘๔ ครัวเรือน โดยสามารถพัฒนาให้ปลูกพืชชนิดอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาพัฒนาจังหวัด คือ การส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร รวมถึงพืชผัก เพื่อการบริโภคและผลไม้ท้องถิ่น อีกทั้งหน่วยงานราชการเห็นความสำคัญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร ผัก และผลไม้ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับจังหวัดสระบุรี โดยมีแผนการพัฒนาพื้นที่ปลูกสมุนไพร ปลูกผัก และผลไม้ท้องถิ่นที่สามารถปลูกได้ในชุมชน พัฒนาต่อยอดให้เป็นแหล่งปลูกและการผลิตตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ซึ่งต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ เสริมสร้างศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร ผัก และผลไม้ สร้างผลผลิตที่ได้มาตรฐาน พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อต่อยอดไปสู่การสร้างสินค้า ที่มาตรฐานและมีตลาดรองรับสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปัจจุบัน ทำให้ผู้คนในสังคมสนใจสมุนไพรเพื่อดูแลสุขภาพมากขึ้น เกิดกระแส การรักสุขภาพ ดังนั้น การปลูกพืชสมุนไพรเป็นอีกทางเลือกที่มีความสำคัญในการแก้ปัญหาการว่างงาน เสริมสร้างความเข้มแข็งและสร้างรายได้ให้กับชุมชนชาวจังหวัดสระบุรีได้อย่างยั่งยืน

จากแผนพัฒนาพัฒนาจังหวัดสระบุรี ที่เน้นการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร รวมถึงพืชผัก เพื่อการบริโภคและผลไม้ท้องถิ่น นั้น อำเภอนองโตนซึ่งเป็นพื้นที่หลักในการทำเกษตรกรรม เนื่องจากพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการทำเกษตรกรรมอย่างมาก ซึ่งพื้นที่จากมากกว่าร้อยละ ๘๐ เป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตชลประทาน โดยพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว และข้าวโพด นอกจากนี้พืชเศรษฐกิจหลัก ดังกล่าวแล้ว อำเภอนองโตน ได้มีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรคุณภาพดี เพื่อส่งให้กับโรงพยาบาลนองโตน สำหรับเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเพื่อผลิตยารักษาโรค โดยโรงพยาบาลนองโตนเป็น ๑ ใน ๒ โรงพยาบาลของจังหวัดสระบุรีที่ผลิตยาสมุนไพรเพื่อการรักษาโรคเพื่อสนับสนุนให้โรงพยาบาลในเขตสุขภาพที่ ๔ (๘ จังหวัด) โดยปัจจุบันมีกลุ่มเกษตรกรที่รวมตัวกันปลูกสมุนไพรส่งให้กับโรงพยาบาลนองโตน ๑ กลุ่ม ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพรตำบลนองโตน มีสมาชิกกลุ่ม จำนวน ๒๐ ราย ผลิตสมุนไพรจำนวน ๕ ชนิด ได้แก่ พื้ทะเลลายโจร ขมิ้นชัน ไพล เสดดพังพอน และเพชรสังฆาต ส่งให้โรงพยาบาลนองโตน แต่ปริมาณผลผลิตที่ส่งให้ นั้นยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงพยาบาล ทำให้ต้องไปรับซื้อผลผลิตมาจากจังหวัดอื่น สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน จึงได้มีแนวทางส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในพื้นที่ ตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน ซึ่งมีการบูรณาการในการดำเนินโครงการจากหน่วยงานราชการในพื้นที่ ได้แก่ โรงพยาบาลนองโตน สำนักงานเกษตรอำเภอนองโตน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนองโตน เป็นต้น เพื่อให้มีสมุนไพรที่มีคุณภาพดี มีมาตรฐานรับรองเพื่อส่งให้กับโรงพยาบาลนองโตน ส่งเสริมให้เกิดรายได้เพิ่มในครัวเรือน สร้างเศรษฐกิจที่เข้มแข็งให้กับเกษตรกรในตำบลดอนทอง อำเภอนองโตนต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกระดับความรู้ของเกษตรกรด้านการผลิตสมุนไพรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
๒. เพื่อสร้างรายได้เพิ่ม เป็นอาชีพเสริมให้กับเกษตรกรในพื้นที่

เป้าหมายของโครงการ

เกษตรกรตำบลดอนทอง อำเภอนองโตน จังหวัดสระบุรี

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗

วิธีดำเนินการ

๑. ประชุมกลุ่มเกษตรกรเพื่อชี้แจงรายละเอียดการดำเนินโครงการ พร้อมรับสมัครเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ
๒. จัดอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การผลิตสมุนไพรอย่างไรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน GAP” จำนวน ๒ ครั้ง
๓. ศึกษาดูงานแปลงสมุนไพรต้นแบบ จำนวน ๑ ครั้ง
๓. ติดตามให้คำแนะนำในการปลูกสมุนไพรตามมาตรฐาน GAP เบื้องต้น และประเมินผลในการเข้าร่วมการอบรม

สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ร่วมกับ โรงพยาบาลหนองโดน

งบประมาณ

รายละเอียด งบประมาณโครงการอบรมเกษตรกรผู้ผลิตพืชและสมุนไพรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP มีรายการค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. จัดอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน ๒ ครั้ง
  - ๑.๑ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๒ ครั้ง
เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
  - ๑.๒ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๒ ครั้ง
เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
  - ๑.๓ ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๘ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท
  - ๑.๔ ค่าวัสดุอุปกรณ์ประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๒. ศึกษาดูงานแปลงสมุนไพรต้นแบบ จำนวน ๑ วัน
  - ๒.๑ ค่าจ้างเหมารถตู้ในการศึกษาดูงาน จำนวน ๓ คันๆ ละ ๔,๐๐๐ บาท
เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท
  - ๒.๒ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๓๕ บาท จำนวน ๑ ครั้ง
เป็นเงิน ๒,๑๐๐ บาท
  - ๒.๓ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๕๐ บาท จำนวน ๑ ครั้ง
เป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท
๓. ค่าบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๘,๖๐๐ บาท (สามหมื่นแปดพันหกร้อยบาทถ้วน)

ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด**ผลผลิต (output)**

เกษตรกรจำนวน ๓๐ ราย ได้รับการพัฒนาความรู้ในเรื่อง “การผลิตสมุนไพรอย่างไรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน GAP”

ผลลัพธ์ (outcome)

๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ไปเป็นอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับครัวเรือน และสามารถขยายผลไปสู่ครัวเรือนเกษตรกรรายอื่นๆได้

๒. โรงพยาบาลจะได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และได้การรับรองมาตรฐานในการผลิตสำหรับนำไปผลิตยาที่มีคุณภาพรักษาผู้ป่วยได้ต่อไป

ตัวชี้วัด

เกษตรกรที่ร่วมโครงการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ สามารถผลิตสมุนไพรที่มีคุณภาพ ได้รับรองมาตรฐาน GAP

โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบอำเภอหนองโดน

หลักการและเหตุผล

เกษตรกรต้นแบบเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการเกษตร เพราะเป็นต้นแบบ เป็นแบบอย่าง ในการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรมีแบบอย่างในการพัฒนา ให้เกษตรกรทุกคนได้รับการพัฒนา เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หมายถึง บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกร มีความรอบรู้ในระบบการผลิตด้านการเกษตรแต่ละสาขา มีความสามารถในการวิเคราะห์เชื่อมโยงและการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด โดยใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ คำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค สังคมและสิ่งแวดล้อม และสามารถพัฒนาไปเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ด้านการเกษตรต่อไปได้

อำเภอหนองโดน จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดนขึ้นเพื่อ ดำเนินการการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรของเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน ๑๐ ราย ให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เป็นเกษตรกรต้นแบบ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรในทุกด้านๆ รอบรู้เรื่องการเกษตร สามารถให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กับเกษตรกรในพื้นที่ได้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรต้นแบบของตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน
๒. เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรทั่วไปได้
๓. เกิดการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายในการปฏิบัติงานของเกษตรกรต้นแบบ

เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลดอนทอง จำนวน ๑๐ ราย

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบอำเภอหนองโดน พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติร่วมกัน จำนวน ๔ ครั้ง โดยเน้นองค์ความรู้พื้นฐานด้านการเกษตร
๒. ศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ
๓. ติดตามประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน

งบประมาณ

รายละเอียด งบประมาณการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. อบรมเชิงปฏิบัติการ

๑.๑ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๑๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๔ ครั้ง
เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท

๑.๒ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๑๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๔ ครั้ง
เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

๑.๓ ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๑๖ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท

๒. ศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบ จำนวน ๑ วัน

๒.๑ ค่าจ้างเหมารถตู้ในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑ คันๆ ละ ๔,๐๐๐ บาท
เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

๒.๒ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๑๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๓๕ บาท
เป็นเงิน ๗๐๐ บาท

๒.๓ ค่าอาหารกลางวัน จำนวน 1๕๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๕๐ บาท จำนวน ๑ ครั้ง
เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท

๓. ค่าบริหารจัดการ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท

รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๒๓,๒๐๐ บาท (สองหมื่นสามพันสองร้อยบาทถ้วน)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นเกษตรกรต้นแบบได้
๒. เกิดแปลงเรียนรู้ด้านการเกษตรจากการปฏิบัติจริงของเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่
๓. เกษตรกรต้นแบบสามารถขยายผลไปยังเกษตรกรในพื้นที่ข้างเคียงได้

โครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนได้ประสบปัญหาหมอกควันปกคลุมและเกิดมลพิษทางอากาศเป็นประจำทุกปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเผาในที่โล่ง ทั้งในพื้นที่ป่าและพื้นที่การเกษตร ซึ่งการเผาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก รวมทั้งยังส่งผลเสียต่อการทำอาชีพการเกษตรโดยตรง กล่าวคือ ทำให้ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบดำเนินการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร และมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ที่มีเป้าหมายในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผา สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา รวมทั้งสร้างต้นแบบในการทำการเกษตรปลอดการเผาเพื่อสนับสนุนการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรในระยะต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน จึงได้จัดทำโครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร เพื่อเป็นการสร้างการตระหนักรู้ และรับรู้ร่วมกัน ในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเผาในพื้นที่การเกษตร นอกจากจะทำให้เกิดมลพิษทางอากาศแล้ว ยังทำให้เกิดสภาวะดินเสื่อมโทรม ทำลายอินทรีย์วัตถุในดิน เพื่อหาแนวทางแก้ไข และป้องกัน เปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสในการสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรจากการที่ไม่เผาตอซัง นำมาอัดเป็นฟางก้อน เพื่อจำหน่าย เป็นพลังงานทดแทน หรือใช้ในภาคการเกษตร และเศษตอซังที่เหลือเถือกลบเป็นอินทรีย์วัตถุในดินต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรกรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร
๒. เพื่อให้สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกร
๓. ลดการทำลายมลพิษทางอากาศ และรักษาสภาพแวดล้อมทางดิน

เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลดอนทอง จำนวน ๑๐ ราย

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

เดือนมีนาคม ๒๕๖๖ – เมษายน ๒๕๖๖

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร
๒. กิจกรรมสาธิตการอัดฟางเพื่อลดการหยุดเผาในพื้นที่
๓. ติดตามประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

แปลงเกษตรกรในพื้นที่ตำบลดอนทอง อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี

งบประมาณ

รายละเอียด งบประมาณการดำเนินงานโครงการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๑๐๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๑๐๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
๓. ค่าจ้างเหมาตกแต่งเวทีและสถานที่ในการดำเนินงาน	เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท
๔. ค่าสมนาคุณวิทยากร (คณะ) จำนวน ๓ ชั่วโมง ๆ ละ ๕๐๐ บาท จำนวน ๓ ราย	เป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท

รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๒๒,๐๐๐ บาท (สองหมื่นสองพันบาทถ้วน)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีการลดต้นทุนจากการใช้เศษวัสดุทางการเกษตรมาผลิตปุ๋ยหมักทดแทนการเผา และการใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดินทำให้โครงสร้างดินดีขึ้น และมีรายได้เพิ่มจากการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
๒. พื้นที่เผาไหม้ และจุดความร้อน (hotspot) ในพื้นที่เกษตรลดลง ส่งผลให้สุขอนามัยของประชาชนดีขึ้น

โครงการต่อยอดผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว

หลักการและเหตุผล

อำเภอหนองโดนมีพื้นที่ จำนวน ๕๕,๐๕๐.๐๐ ไร่ โดยประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชาชนในอำเภอหนองโดน โดยมีครัวเรือนภาคการเกษตร จำนวน ๑,๖๗๑ ครัวเรือน จากครัวเรือนทั้งหมด ๑๓,๙๑๒ ครัวเรือน โดยคิดเป็นร้อยละ ๑๒ โดยข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก มีพื้นที่เพาะปลูก จำนวน ๓๖,๖๘๗.๕๐ ไร่ เทียบเป็นร้อยละ ๖๖.๖๔ ของพื้นที่อำเภอหนองโดน และจากสถานะสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ปัจจัยการผลิตในภาคการเกษตรปรับตัวสูงขึ้นอย่างมากซึ่งส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ต้องแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น ในราคาขายผลผลิตที่เท่าเดิม

ในกระบวนการผลิตข้าวของเกษตรกรในอำเภอหนองโดน เป็นการเน้นจำหน่ายให้กับโรงสี ซึ่งทำให้ไม่สามารถกำหนดราคาในการขายได้ โดยราคาที่จำหน่ายข้าวจะเป็นในส่วนของราคาตามกลไกของตลาด โดยหักต้นทุนการผลิตกับราคาที่จำหน่ายให้กับโรงสีเกษตรกรจะเหลือกำไรที่น้อยมาก การปรับเปลี่ยนการทำนาจากการทำข้าวเพื่อสีข้าวเข้าโรงสี โดยเปลี่ยนมาผลิตข้าวเพื่อการบริโภค เพื่อจำหน่ายเอง จึงเป็นอีกทางเลือกที่จะเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอหนองโดน เนื่องจากข้าวสารที่บรรจุถุงสำหรับจำหน่ายจะสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับข้าวมากกว่าเท่าตัว สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน ได้ร่วมมือกับสมาชิกแปลงใหญ่ข้าวหนองโดน ในการดำเนินการส่งเสริมเพิ่มพื้นที่โดยเน้นการปรับเปลี่ยนการทำนาเพื่อจำหน่ายผลผลิตเข้าโรงสีมาเป็นการเปลี่ยนเป็นผลิตข้าวเพื่อการบริโภค และแปรรูปเพิ่มมูลค่าของข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสารบรรจุถุง โดยมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความดึงดูดกับผู้บริโภค ซึ่งคาดว่าจะสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร อีกทั้งยังมีแหล่งจำหน่ายผลผลิตที่แน่นอน และไม่ต้องเสี่ยงกับกลไกของราคาในตลาด และสร้างผลิตภัณฑ์เพิ่มให้กับกลุ่มกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ตำบลดอนทองได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว
๒. เพื่อให้สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับกลุ่มเกษตรกร

เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลดอนทอง จำนวน ๓๐ ราย

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗

วิธีการดำเนินงาน

๑. อบรมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตร และ Workshop การสร้างแบรนด์ และการออกแบบผลิตภัณฑ์เบื้องต้น
๒. สนับสนุนบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้า
๓. ติดตามประเมินผล

สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองโดน

งบประมาณ

รายละเอียด งบประมาณการดำเนินงานโครงการต่อยอดผลิตภัณฑ์ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว มีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๓๐ รายๆ ละ ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๓. ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๕ ชั่วโมงๆละ ๕๐๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท
๔. สนับสนุนบรรจุภัณฑ์ (สร้างมูลค่าเพิ่มจากข้าว)	เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท
รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๒๗,๐๐๐ บาท (สองหมื่นเจ็ดพันบาทถ้วน)	

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. กลุ่มเกษตรกรสามารถสร้างรายได้เพิ่มเติมให้กับครัวเรือน และกลุ่มได้
๒. เกิดการสร้างแบรนด์ และผลิตภัณฑ์ใหม่ให้กับกลุ่มเกษตรกร
๓. กระตุ้นการปลูกข้าวปลอดภัย เพื่อบริโภคเองในครัวเรือน และเพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภค